

URIERUL UCRAINEAN

Luptați și veți învinge!

M. Ubravsky

Serie nouă, nr. 355-356 / martie 2018

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

În fiecare an, data nașterii marelui poet Taras Șevcenko (9 martie 1814) este considerată o sărbătoare a culturii ucrainene. Desigur, opera sa se înscrie cu cinste și în patrimoniul culturii universale, fiind tradusă în numeroase limbi ale lumii, inclusiv în română.

Traducerea poeziei șevcenkiene, în orice limbă ar fi ea făcută, este un demers extrem de dificil, întrucât traducătorul trebuie să pătrundă în profunzimea concepției autorului despre lume, să perceapă exact spiritul operei sale.

privire la viața și opera lui Taras Șevcenko, Dobrogeanu-Gherea mai oferă și fragmente, în traducere liberă, din poemele „Kateryna” și „Maria”. Din „Kateryna” (1838) criticul redă fidel în română conținutul excursului liric cu care se încheie narațiunea epică din cea de a doua parte a poemului.

Din „Maria” (1859) al cărui subiect se bazează pe legenda biblică a nașterii pruncului din Fecioara Maria, Gherea traduce două fragmente importante: introducerea, în care Șevcenko se

Dragi ucraineni din România,

Cu sinceritate vă felicit cu ocazia Sărbătorilor de Paști!

Învieerea lui Hristos ne dă încredere fermă în victoria binelui asupra răului, adevărului asupra minciunii, a vieții asupra morții. Această sărbătoare a devenit un punct de cotitură în istoria lumii și în istoria fiecăruia dintre noi.

Cu această ocazie, aș dori să le mulțumesc tuturor celor care sunt un exemplu de loialitate și dragoste și susțin comunitatea ucraineană și unitatea ucrainenilor din România.

Lumina Sfântă a Învierii lui Hristos să ne dea puterea de a depăși toate dificultățile care ies în calea noastră și credință statornică într-o zi mai bună.

Vă doresc ca în aceste zile de primăvară să simțiți împlinire, bunăstare și căldura familiei. Fie ca Dumnezeu să vă dăruiască dragoste, bucurie, pace și armonie.

Hristos a înviat!

*Nicolae Miroslav PETREȚCHI,
președintele Uniunii Ucrainenilor
din România,
deputat*

Opera lui Șevcenko în România

Noi îl privim pe Șevcenko ca pe un mare poet impresionat de protestul său împotriva răului și a violenței, de dragostea lui imensă față de om și de speranța lui nestinsă într-o lume a înțelegerii între popoare. Au reușit oare traducătorii în română ai operei lui Șevcenko să redea toate aceste valori pentru care noi îl prețuim atât de profund pe marele poet?

Încercăm, în cele ce urmează, să redăm, pe scurt, istoricul traducerilor în română a operei lui Taras Șevcenko și să facem unele considerații, foarte generale, în legătură cu ele.

Unele poezii sau fragmente ale poeziilor poetului au fost traduse în română încă la sfârșitul secolului al XIX-lea. În anul 1886, apare, în nr. 1 al revistei „Contemporanul”, traducerea din limba franceză a articolului „Un poet ucrainean” care cuprinde, pe lângă cuvinte emoționante despre Șevcenko, și prima traducere a poeziei „Ah, trei drumuri se-ntâlniră... (din ciclul „În cazemată”).

Un rol important în popularizarea operei lui Șevcenko în România îi aparține cunoscutului critic literar C. Dobrogeanu-Gherea. Acesta publică, în 1894, în „Almanahul social-democrat”, articolul intitulat „Taras Șevcenko” în care apreciază că „în niciun poet mare nu e concentrată atâta gingășie și nestrămutată iubire pentru popor și atâta durere pentru suferințele lui”. Gherea vorbește despre viața lui Șevcenko și analizează principalele opere ale acestuia – poemele „Haidamacii”, „Kateryna”, „Sluga”, „Visul”, „Caucazul” și „Maria”.

Pe lângă informarea publicului român cu

arată pătruns de durerea eroinei și finalul poemului, în care este descrisă viața grea a Fecioarei după moartea Fiului ei, viața plină de suferințe a Mariei fiind simbolul suferințelor poporului ucrainean, al aspirațiilor lui neobosite către dreptate și libertate.

În 1901, scriitorul George Madan publică, în „Epoca”, traducerea baladei „Nebuna” (1873) sub titlul „Fecioara fermecată”. Este vorba, practic, despre o prelucrare populară în proză a baladei lui Șevcenko, și nu de o traducere textuală. Descrierea Niprului învolburat, de pildă, este înlocuită prin descrierea Oltului.

În 1915, în revista „Drum drept”, nr. 30 din 23 august, apare traducerea poeziei „Livada de vișini în noapte” (1847) sub titlul „Seara”. Este o traducere de calitate medie, deoarece traducătorul, Virgil Tempeanu, nu a reușit să creeze, prin mijloacele limbii române, imagini convingătoare, corespunzătoare operei originale. El a tradus această poezie din germană, fapt ce nu putea să nu-i afecteze demersul.

La începutul secolului al XX-lea și în anii Primului Război Mondial, unul dintre popularizatorii creației lui Taras Șevcenko în România a fost cunoscutul scriitor Zamfir Arbore. În 1916, Arbore publică, la București, o carte interesantă, intitulată „Ucraina și România”, care cuprinde câteva pagini emoționante dedicate Cobzarului și traducerea proprie a poeziei „Testamentul” (1845).

(Continuare în pagina a 3-a)

Ion ROBCIUC

Din agenda
deputatului UUR

pag. 2-3

Festivalul internațional
de colinde, datini și obiceiuri
de iarnă la ucraineni

pag. 5

Dubla sărbătoare în
comunitatea ucrainenilor
din Iași

pag. 6

Ziua Internațională a
Limbii Materne, marcată
în filiale ale UUR

pag. 8-9

Din agenda deputatului UUR

Fără îndoială, evenimentul politic cel mai important al perioadei de care ne ocupăm a fost investirea noului Guvern. Încă din perioada procedurilor prelabile, orientarea deputatului UUR a avut în vedere să sensibilizeze de la bun început receptivitatea noilor miniștri față de problematica cetățenilor.

Amintim în acest sens principiile învederate de către deputat doamnei prim-ministru Viorica Dăncilă, atitudine despre care am relatat în nota „Exigență la formarea noului Guvern” publicată în ediția precedentă a acestei rubrici. Ulterior, au fost adresate în același stil întrebări noilor demnitari.

Pe de altă parte, domnul deputat Nicolae Miroslov Petrețchi a avut o intensă activitate în domeniul legiferării.

Ministerul Educației și învățământul în limba maternă

Pentru parlamentarul nostru și pentru toți cei preocupați de modul de asigurare a condițiilor de învățământ în limba maternă, desemnarea domnului Valentin Popa ca ministru al Educației Naționale a ridicat anumite semne de întrebare. Ca rector al Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, domnul Popa a încercat să desființeze Secția de limba și literatura ucraineană, demers asupra căruia a revenit numai la intervenția energică a autorităților sesizate de domnul deputat Nicolae Miroslov Petrețchi.

Pentru a preîntâmpina revenirea la asemenea tendințe și pentru a clarifica lucrurile din capul locului, deputatul nostru a adresat de la tribuna Camerei Deputaților o întrebare scrisă din expunerea căreia spicuim: „În mod normal, nu ar trebui să avem vreo îndoială în legătură cu respectarea legii fundamentale a statului de către Guvernul ales de Parlament. Totuși, Dumneavoastră vă aflați la începutul activității ministeriale, ceea ce se cunoaște până acum despre concepțiile Domniei Voastre provenind din activitatea de management în învățământul superior. Tocmai de aceea, în interesul unei bune conlucrări, cu tot respectul dar și cu franchețe, ca deputat reprezentând minoritatea ucraineană din România aș dori să știu dacă vă mențineți dorințele de limitare a învățământului în limba ucraineană pe care le-ați manifestat ca rector al Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava.

Intenționăm să pun această întrebare în contextul procedurii de investire, dar am ținut seama de asigurările date cu prilejul soluționării diferendului privind Secția de limba ucraineană de la Universitatea din Suceava. Iată însă că, la începutul mandatului Dumneavoastră, primesc semnale că reținerile pe care le-ați avut în trecut se repetă în forme noi”.

În continuare, domnul deputat a oferit exemple concrete care suscită îngrijorare, așteptând răspuns scris despre rezolvarea lor.

Așteptări de la înalt nivel

Cu aceeași intenție de a responsabiliza membrii noului Guvern față de semnificațiile mai profunde ale stilului birocratic, delăsător, a fost abordată și sesizarea transmisă parlamentului de domnul Scubli Florentin Vasile, primarul municipiului Sighetu Marmăției în legătură cu blocarea finanțării proiectului de reabilitare a Liceului Pedagogic „Taras Șevcenko”. De aceea, domnul deputat a optat pentru formula de a se adresa domnului Paul Stănescu nu numai în calitatea acestuia de ministru al Dezvoltării Regionale și Administrației Publice ci, în primul rând, cu referire la calitatea de vice-premier.

Cităm: „Mă adresez Domniei Voastre în calitate mai înaltă pe care o aveți, convins că din perspectiva participării la conducerea Guvernului aveți o cuprindere mai largă asupra treburilor politice mai complexe decât birocrația ministerială.

În acest sens, sunteți la curent, desigur, cu problemele mai delicate intervenite în relațiile cu Ucraina și cu semnificațiile, pozitive sau negative, pe care rezolvări punctuale ale anumitor probleme ale administrației publice le pot avea în relațiile externe. Manifest această preocupare ca participant la demersurile diplomatice prin care s-au detensionat parțial problemele apărute în legătură cu soarta școlilor românești din Ucraina, demersuri în timpul cărora am scos în evidență bunele practici din țara noastră.

Sunt convins, de asemenea, că demnitatea de vice-premier vă asigură și o privire mai profundă, mai informată asupra evoluțiilor geopolitice din zonă, evoluții în care forțele ostile buinelor relații folosesc orice prilej de provocare.

Nu doresc să fiu alarmist, dar vă spun punctul de vedere al comunității etnicilor ucraineni din România, interesați direct în prietenia dintre cele două state și care resimt direct influențele la care mă refeream, încercând să le contracareze prin atitudine civică exemplară.

Stimate Domnule Vice-premier,

V-am prezentat sumar considerentele de mai sus, îngrijorat de optica limitată pe care anumiți înalți funcționari din Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice o manifestă față de demersurile insistente ale Primăriei Municipiului Sighetu Marmăției legate de evaluarea proiectului „Reabilitarea Liceului Pedagogic «Taras Șevcenko»” în cadrul PNDR.

Municipiul Sighetu Marmăției este cea mai reprezentativă localitate de la granița cu Ucraina, frecventată zilnic de mulți cetățeni și adesea de oficialități din țara vecină.

Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” este singurul liceu pedagogic din România cu predare în limba ucraineană, deci asigură cadre didactice pentru întreaga populație școlară prin care se exercită dreptul consfințit prin art.32 alin.(5) din Constituția României.

Pentru unicitatea sa, Liceul „Taras Șevcenko” este privit atât în țară, cât și în străinătate ca un etalon și ca un test al politicii înțelepte a statului român cu privire la învățământul în limbile minorităților naționale (În corespondența purtată de Primăria din Sighetu Marmăției cu doamna director general Diana Țenea s-a exemplificat interesul transnațional).

Pe de altă parte, clădirea liceului este o construcție clasificată ca monument istoric, starea ei interesând patrimoniul cultural național și aspectul edilitar al importantului oraș.

În consens cu opinia cetățenilor și edililor din Sighetu Marmăției, precum și a ucrainenilor din toată țara, consider că administrația publică centrală ar trebui să analizeze Devizul general depus în cadrul PNDR (subcapitolul 3.5.6.) având în vedere toate argumentele, inclusiv cele care țin de patrimoniul cultural, inclusiv cele care reflectă exercițiul real al drepturilor constituționale, inclusiv cele care sprijină politica externă a statului nostru, iar dacă se impune o derogare de la normele privind, spre exemplu, standardele de cost, acea derogare să fie considerată ca fiind deplin justificată.”

În sprijinul doleanțelor din Timiș și Arad

În repetabila problemă a transportului public zonal, deputatului UUR Nicolae Miroslov

Petrețchi i s-au adresat, prin intermediul organizațiilor județene Timiș și Arad, și locuitorii din Remetea Mică și Zăbrani. Pentru a atrage atenția într-o măsură mai mare decât pentru o problemă locală, domnul deputat a înscris noua sesizare în contextul demersurilor deja făcute și încă nerezolvate, după cum urmează: „Atât cu prilejul discuțiilor cu doamna prim-ministru Viorica Vasilica Dăncilă, purtate în perioada formării noului guvern, cât și după investire, prin interpelarea adresată atât doamnei prim-ministru, cât și Domniei Voastre (...) am ridicat problema stilului delăsător, de perpetuare a lipsurilor, constatată în timp în multe sectoare ale Executivului. În ceea ce privește transporturile, exemplificam, printre altele, cu repetarea deteriorării magistralei feroviare din zona Balota și cu situația transportului public de călători în județele de margine.

Ulterior interpelării, respectivele carențe s-au repetat din nou, ca un blestem, ceea ce mă determină să vă formulez următoarele întrebări chiar înainte de a expira termenul de răspuns la interpelare (...).

Astfel, spre nemulțumirea cetățenilor din județele Caraș-Severin, Timiș, Arad (în care trăiesc și alegători ai UUR) circulația pe importanta magistrală feroviară București-Timișoara a fost din nou întreruptă, tot în zona Balota.

Pe de altă parte, semnalări deja făcute guvernului anterior – la care am făcut trimitere prin interpelare – în sensul că se scot din circulație, fără consultarea cetățenilor, multe trenuri regio și interregio importante pentru populația din județe ca Maramureș, Satu Mare, Cluj, e întărită în prezent de semnalări similare din județele Timiș și Arad.

Atașez, cu titlu ilustrativ, memoriile iscălite de 185 de cetățeni din localitățile Remetea Mică, județul Timiș, respectiv Zăbrani, județul Arad, nemulțumiți de desființarea trenului de călători Timișoara-Radna.

Întrebările punctuale pe care le pun sunt următoarele:

1. Cu ce perspectivă se lucrează în calea ferată dacă la numai o lună după intrarea în vigoare a mersului anual al trenurilor au loc desființări de trenuri programate?

2. Cum se asigură obiectivitatea unor astfel de decizii față de situațiile de notorietate că o serie de persoane decidente se află la limita conflictului de interese, fiind implicate în transportul auto sau feroviar privat?

3. Ce măsuri sociale se iau pentru personalul disponibilizat în urma reducerilor de trafic?”.

Disputa despre comisiile speciale

Un alt subiect parlamentar fierbinte a fost adoptarea Raportului Comisiei Parlamentare Speciale de anchetare a modului în care s-au desfășurat alegerile prezidențiale din 2009. În cadrul GPMN s-a propus ca deputații minorităților naționale să se abțină de la vot. O asemenea conduită este posibilă dacă e promovată cu atenție în sensul respectării art.69 din Constituția României care stipulează: „În exercitarea mandatului, deputații și senatorii sunt în serviciul poporului. Orice mandat imperativ este nul”.

Dacă acest principiu esențial al democrației e uneori pus prea lejer în balanță cu scuza disciplinei de partid, o asemenea scuza e total neavenită în cazul Grupului parlamentar al minorităților naționale, care nu constituie un partid.

(Continuare în pagina a 3-a)

Din agenda deputatului UUR

(Urmare din pagina a 2-a)

Este firesc ca interesele alegătorilor de diferite minorități etnice să fie convergente, dar, în situații concrete, ele pot diferi.

Pentru aceste motive, domnul deputat Nicolae Miroslov Petrețchi a considerat oportun să aibă următoarea intervenție energică pentru consolidarea practicilor democratice în activitatea Grupului parlamentar al minorităților naționale: „Vă propun să discutăm un detaliu care, dacă l-am ignora, ar putea duce la anomalii mai grave în viața grupului nostru parlamentar.

Săptămâna trecută ne-am sfătuit asupra votului privind Raportul Comisiei Speciale de Anchetă privind alegerile din 2009. Am convenit să ne abținem. Tot atât de bine am fi putut opta pentru un vot tranșant sau pentru un vot după conștiința fiecăruia. Nu problema opțiunii noastre comune în această situație vreau să o discut, ci un detaliu din forma în care opțiunea a fost anunțată de la tribună. (...) cel care a luat cuvântul a zis așa: „Grupul parlamentar al minorităților naționale nu va vota niciodată un asemenea raport“.

Nu-mi amintesc să fi dat mandat cuiva să folosească cuvântul niciodată. Această, presupun, scăpare exprimă greșeli de neadmis în concepția despre vot, despre grup și, în cazul de față, despre problema supusă votului.

În primul rând, se cunoaște butada „În politică niciodată să nu spui niciodată“. Nu e un simplu joc de cuvinte. Este regula de a evita dubla capcană de a nu te ține de cuvânt, ori de a fi dezmințit de evoluțiile ulterioare.

În al doilea rând, nu am înțeles în ședința de grup că am avea o regulă de a nu recunoaște activitatea comisiilor speciale de anchetă. Raportul lor poate conține erori, dar nu putem să spunem că nu recunoaștem din principiu activitatea unei structuri admise de reglementări.

În cazul concret, față de numeroasele controverse iscate în jurul competenței și procedurii acestor comisii, punctul meu de vedere e acela că se impune o îmbunătățire legislativă mult mai serioasă decât cele preconizate până acum. Personal lucrez la un asemenea proiect. Or angajarea mandatului meu în formula „niciodată nu vom vota un asemenea raport“ ce înseamnă? Că lucrez la îmbunătățirea unei

structuri cu al cărui rezultat nu voi fi de acord niciodată?

În sfârșit, mai este o problemă de constituționalitate. (...) GPMN nu este un partid. Nu există nicio explicație să votăm, de regulă, în bloc sau după inspirația ori conștiința liderilor grupului. Noi, fiecare, reprezentăm câte o minoritate etnică, iar bazinele noastre electorale pot avea interese specifice. Înseamnă ca noi să nu ne orientăm după dorințele comunității noastre, ci după ce se decide, mai obiectiv sau mai subiectiv, de liderii Grupului?

Nu pot accepta o asemenea constrângere nici măcar dacă este insinuată printr-un singur adverb: niciodată. Dimpotrivă, declar: Niciodată nu mă voi abate de la mandatul încredințat de alegătorii mei, sub imperiul altor sugestii sau hotărâri partizane (De data aceasta cred că termenul niciodată e impus de Constituție).

*

Ar mai fi de relatat despre fructuoasa participare concretă, cu aport de idei, la activitatea de legiferare. Despre aceasta vom relata în edițiile viitoare, proiectele de lege inițiate sau susținute de domnul deputat Nicolae Miroslov Petrețchi aflându-se în procedură de adoptare.

Observator

Opera lui Șevcenko în România

(Urmare din pagina 1-a)

Fiind un bun cunoscător al limbii ucrainene, Arbore și-a îndeplinit onorabil misiunea de traducător.

În anii celui de-al Doilea Război Mondial, de creația lui Șevcenko a fost atras marele scriitor român Mihail Sadoveanu. El îi dedică poetului ucrainean un articol elogios în nr. 11, din 18 martie 1945, al revistei „Torța“, în care atrage atenția, pentru prima dată în literatura română, asupra caracterului popular și a umanismului creației șevcenkiene. De asemenea, Sadoveanu prezintă, în traducere proprie, două dintre cele mai valoroase opere ale Cobzarului: poemul istoric „Ivan Pidkova“ (1839) și poezia „Livada de vișini în noapte“ (1847).

În 1952, a apărut în română „Cobzarul“ lui Taras Șevcenko, în traducerea semnată de Victor Tulbure și Valeri Cordun (*Cuvânt-înainte* de Mihail Sadoveanu). În această ediție, de mici dimensiuni, au intrat 31 de texte poetice.

De atunci, „Cobzarul“ s-a reeditat de câteva ori, și nici până astăzi nu și-a pierdut importanța în informarea cititorului român asupra creației șevcenkiene. Așa se face că, peste cinci ani, în Editura „Cartea Rusă“ apare o nouă ediție, adăugită, a „Cobzarului“, care cuprinde, pentru prima dată, traducerea în română a poemului „Haidamacii“.

Cu prilejul sărbătoririi a 150 de ani de la nașterea lui Taras Șevcenko, apare, în 1963, la Editura pentru Literatură Universală, a treia ediție a „Cobzarului“. Traducerea din limba ucraineană și notele îi aparțin lui Mihai Beniuc.

O extindere a pătrunderii creației poetice a lui Șevcenko în România înregistrăm în 1990, când apare o masivă ediție a „Cobzarului“ lui Taras Șevcenko (în românește de Victor Tul-

bure; prefața, tabelul cronologic și notele de Dan Horia Mazilu).

În ultimul deceniu, vede lumina zilei o parte a creației poetice șevcenkiene tradusă în română de Ion Cozmei, vorbitor nativ de limba ucraineană și talentat poet român: Taras Șevcenko, *Marele Cobzar*, Editura Moldova, 1999; Taras Șevcenko, *Poeme*, Editura Mustang, 2001; Taras Șevcenko, *Tinerele mele gânduri*, Editura Augusta, Timișoara, 2005. Ca o apreciere generală, se poate spune că tălmăcirile lui Ion Cozmei sunt mult mai fidele decât cele ale traducătorilor anteriori.

În afară de poezii și poeme, Șevcenko scrie, în limba rusă, în anii 60 ai secolului al XIX-lea, o serie de povestiri, din care s-au păstrat două. Aceste povestiri au apărut în limba română (Taras Șevcenko, *Viață de artist*, 2004, vol. I și II) datorită scriitorului și traducătorului Ștefan Tcaciuc. De menționat că patru dintre cele două povestiri (*Argata*, *Muzicantul*, *Viață de artist* și *Căpităneasa*) au mai fost traduse în românește, în 1961, de către Ovidiu Constantinescu și R. Vasilescu-Albu.

În România, despre Șevcenko au apărut nenumărate articole, semnate de mari artiști ai cuvântului (Mihail Sadoveanu, Geo Bogza, Eusebiu Camilar, Demostene Botez, Dumitru Corbea ș.a.) sau prestigioase monografii și culegeri de studii și articole (Magdalena László-Kuțiuk, *Opera lui Șevcenko pe fundalul epocii sale*, 2002; Ion Cozmei, *Taras Șevcenko, Poetul național al Ucrainei și receptarea lui în România*, București, vol. 1 (2016) și vol. 2 (2017), pregătite de prof. dr. Ioan Rebușapcă).

Prin valoarea scrierilor despre Șevcenko apărute în țara noastră, România se situează, printre țările lumii, pe unul din primele locuri.

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile *Curierului ucrainean* revine în exclusivitate autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737
E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com

Redactor-șef:
Ion Robciuc

Redactor:
Kolea Kureliuk

Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu

Tiparul executat la
Tipografia
„S.C. SMART
ORGANIZATION SRL“

Operația de apărare a capului de pod Debalțeve

Cu trei ani în urmă, operația care avea ca scop apărarea capului de pod Debalțeve a intrat în fază finală.

Această operație a forțelor armate ale Ucrainei a avut un caracter unic al cărui scop multă lume a înțeles abia după câteva luni.

Unul dintre principalele rezultate ale acestei campanii a fost acela că ea a demonstrat în mod convingător capacitatea de luptă a Forțelor Armate ale Ucrainei și eficacitatea comandanților militari, oprind, totodată, deplasarea subunităților Federației Ruse în interiorul teritoriului Ucrainei.

Ucraina dispunea de pe atunci de potențial militar capabil de ripostă la atacurile dușmanului. Iată doar un exemplu: tanchiștii din brigada 1 specială de tancuri dotați doar cu trei tancuri „Bulat“ a reușit ca, în timpul operațiunii Debalțeve desfășurate lângă Lohvynov să distrugă 8 tancuri rusești T-72B3 moderne fără a pierde niciunul (interviul comandantului responsabil cu înzestrarea Forțelor Armate ale Ucrainei, general-maiorul M. Șevțov, acordat Agenției Ukrinform).

Armata ucraineană ar fi putut opri pentru mai mult timp înaintarea la Debalțeve, dar cu prețul pierderii numeroaselor vieți omenești. Dar, pentru Ucraina este importantă viața fiecărui cetățean al său. Noi nu suntem Federația Rusă care își folosește soldații drept „carne de tun“, aplicând această practică în timpul campaniilor din Cecenia, iar acum în Ucraina și Siria.

Forțele operațiunii antiteroriste au avut un plan de retragere organizată a trupelor și tehnicii militare din Debalțeve. Până la data de 18 februarie 2015, dată la care forțele noastre au început să părăsească orașul, totul a fost pregătit. Operațiunea de retragere a unei părți din subunitățile militare din Debalțeve a fost planificată și organizată. Sarcinile pe care și le-au propus Forțele Armate ale Ucrainei au fost îndeplinite în totalitate. Această poziție și acest succes ne erau extrem de utile la Minsk în cadrul negocierilor și după

ele. Noi am demonstrat că Debalțeve a fost sub controlul nostru, că nu am fost încercuți, că unitățile și subunitățile noastre s-au retras planificat și organizat. Lăsând posturi de patrulare și deplasându-le pe o nouă linie de apărare ele și-au păstrat capul de pod pentru apărarea statului.

Cu această ocazie, armata ucraineană nu și-a asigurat doar propria retragere, ci și evacuarea cetățenilor civili. Din zona operațiilor de luptă au fost evacuate aproape 5 mii de persoane (analiza Statului Major General al Forțelor Armate ale Ucrainei privind acțiunile de luptă desfășurate pe capul de pod Debalțeve în perioada 27 ianuarie - 18 februarie 2015). Majoritatea absolută a celor care au dorit să se evacueze, au refuzat să se îndrepte spre teritoriile controlate de ocupant.

Pe de altă parte, operațiunea de apărare a capului de pod Debalțeve a demonstrat că Rusia nu respectă niciodată promisiunile făcute privind „inițiativele de pace“, înțelegerile legate de „coridoarele verzi“ și cele referitoare la încetarea focului. Debalțeve este încă un exemplu de mistificare globală și de manipulare media ale Federației Ruse.

În timpul întâlnirii „formatului Normandia“ la Minsk, în noaptea de 11 spre 12 februarie 2015, în care președinții Ucrainei, Rusiei, Franței și Germaniei au convenit încetarea conflictului, armata rusă și-a mărit drastic efectivele pe căile de acces spre Debalțeve.

Rusia și-a concentrat acolo până la opt grupe de unități regulate (analiza Statului Major General al Forțelor Armate ale Ucrainei privind operațiunile de luptă pe capul de pod Debalțeve din 27 ianuarie până în 18 februarie 2015).

În timpul negocierilor de la Minsk, când Ucraina a avansat în mod unilateral inițiativa încetării focului, canalele propagandistice ruse au creat impresia că armata ucraineană a fugit din capul de pod Debalțeve creând în rândul auditoriului propagandei ruse impresia că ocuparea ora-

șului și a împrejurimilor a fost rezultatul asaltului „minerilor“ și „tractoristilor“, negând rolul componente militare ruse. Mass-media rusă nu a făcut cunoscut faptul unde trebuie să se afle fizic, conform Acordurilor de la Minsk, linia de demarcație.

Mijloacele de informare ale Rusiei au folosit, în acele zile, procedura de înlocuire. Așa-zisa „alungare“ zdrobitoare a trupelor ucrainene de pe capul de pod Debalțeve ascundea, de fapt, în fața auditoriului intern probleme incomode privind propriile pierderi și teribilul preț al strategiei ofensive. În realitate, atacurile puternice ale artileriei ucrainene îl epuizau pe dușman, îi mențineau grupările de bază la o distanță suficientă pentru ca unitățile armate ucrainene să poată fi retrase pe poziții sigure și avantajoase din punct de vedere tactic. În perioada 24 ianuarie - 19 februarie, în urma atacului artileriei ucrainene, ocupantul a înregistrat pierderi însemnate: până la 870 de militari, aproape 50 de unități de rachete de artilerie, până la 110 unități de tehnică blindată, 24 unități de tehnică auto (Analiza acțiunilor de luptă din campania de iarnă 2014-2015 făcută de Statul Major General al Forțelor Armate ale Ucrainei).

Operațiunea Debalțeve va intra în istoria Ucrainei și în manualele de artă militară. Prin aceste acțiuni Rusia a fost pusă într-o situație jenantă după ce ceruse militarilor ucraineni să depună armele, să arboreze steagul alb și să se predea. Militarii ucraineni și-au onorat înaltul nume de apărător al Patriei și s-au retras din Debalțeve din ordinul comandantului suprem al Forțelor Armate ale Ucrainei.

Acest cap de pod este și acum al nostru. Potrivit Memorandumului din 19 septembrie 2014 aprobat la Minsk care stabilește linia de contact cu inamicul, Debalțeve trebuie să fie sub controlul Ucrainei la fel ca și tot restul terenului până la frontiera cu Federația Rusă.

Heorhi OLCHOVSKYI,
atașat pe probleme de apărare de pe lângă
Ambasada Ucrainei în România

Vârsta de aur

La data de 8 februarie 2018, centenara Curac Eudochia a primit vizita delegației de la Primăria comunei Poienile de sub Munte, în frunte cu primarul Ștefan Oncia, viceprimarul Ștefan Chimșac și consilierul local Ștefan Mașnița.

Cu această ocazie primarul comunei, Ștefan Oncia, a înmănat sărbătoritei *Diploma – vârsta de aur*, bu-

stă, încă lucidă, sănătoasă, cu anumite probleme de sănătate specifice vârstei, dar nu știu care dintre noi vom atinge asemenea vârstă, în condițiile fizice în care se prezintă doamna. Sigur că acest lucru se datorează, în primul rând, lui Dumnezeu, pentru că prin voia lui ne naștem, prin voia lui trăim și murim, în al doilea rând, se datorează și dragostei de care a beneficiat și s-a bucurat alături de familie, de respectul pe care i l-au acordat copiii, vecinii și de optimismul cu care și-a dus greul vieții.

Cum este și firesc, fiecare dintre noi are greutăți, bucurii, dar și necazuri, însă unii dintre noi știu să le gestioneze foarte bine. Cred că din această categorie a oamenilor care au știut să gestioneze foarte bine greutățile a făcut parte și doamna Curac Eudochia.

Cu această ocazie în numele comunității locale în întregul ei, aș vrea să ciocnim un pahar de șampanie și să-i urăm „La mulți ani!“ cu sănătate doamnei Curac Eudochia și o bătrânețe cât mai ușoară. La mulți ani, doamnă Curac!“.

La acest eveniment, Curac Eudochia a fost înconjurată de fiice (3), nepoți (16), strănepoți (42) și străstrănepoți (18), de cunoscuți care i-au urat sănătate și un călduros „La mulți ani!“.

Centenara Curac Eudochia este lucidă la vârsta ei, având doar mici probleme specifice vârstei.

Din cercetările efectuate în registrele Primăriei comunei, s-a stabilit că un asemenea eveniment s-a mai petrecut în anul 1933.

Dumitru HOLDIȘ,
bibliotecar comunal

chetul de trandafiri, tortul cu cifra 100, un plic cu 1000 de lei, sticla cu șampanie și pachete cu fructe, după care a rostit un toast: „În numele Consiliului Local, Primăriei comunei Poienile de sub Munte și al meu personal, îmi exprim bucuria și satisfacția prilejuită de împlinirea frumoasei vârste, rare de 100 de ani. Suntem oaspeții doamnei Curac Eudochia care a ajuns la venerabila vâr-

Taras Șevcenko

Testamentul

De-oi muri, îmi vreau mormântul
Pe-o movilă lină
Din nemărginita stepă-n
Dulcea-mi Ucraină.
Ca să văd, s-aud în taină
Lanu-ntins cum crește
Și, zbatându-se-ntre maluri,
Niprul cum vuieste.
Cum va duce din Ucraina
Către-albastra mare
Sângele vrăjmaș... atunci eu
Voi lăsa-n uitare
Și câmpiile și munții
Și-mi voi duce plânsul
Către Dumnezeu... căci altfel
Nu-L cunosc pe Dânsul.
Mă-ngropați, porniți și rupeți
Lanțurile toate
Și stropiți cu sânge dușman
Sfânta libertate.
Și n'tr-o altă casă, mare,
Nouă, dezrobită,
Pomeniți-mă cu-o vorbă
Bună, liniștită.

Traducere de Ion COZMEI

Festivalul internațional de colinde, datini și obiceiuri de iarnă la ucraineni

În perioada 19-21 ianuarie 2018, filiala Maramureș a UUR împreună cu Uniunea Ucrainenilor din România au desfășurat cea mai importantă acțiune culturală ca anvergură: Festivalul internațional de colinde, datini și obiceiuri de iarnă la ucraineni, ediția XXV-a aniversară, la care au participat aproximativ 900 de persoane din Maramureș, din țară și din străinătate.

Așa cum s-a împământat de multă vreme, festivalul a debutat cu Sfânta Liturghie oficiată la Biserica Ortodoxă Ucraineană din oraș care a fost neîncăpătoare.

A urmat parada grupurilor artistice participante. Alaiul s-a întins de-a lungul întregului drum central. Fiecare grup a purtat câte o pancartă bilingvă pe care era inscripționat județul/zona/țara de proveniență. Au răsunat colinde, urări, s-au auzit numeroase instrumente tradiționale.

Orașul a prins viață în jurul amiezii. O mare de oameni a venit să se bucure de această sărbătoare a etnicilor ucraineni. Fiecare spectator a vrut să rămână cu o amintire, făcând numeroase poze și filmulețe.

La orele 13:00, alaiul a ajuns la sala de concerte a Școlii de Arte „George Enescu” unde într-un decor de poveste președintele filialei Maramureș a Uniunii Ucrainenilor din România, gazda manifestării, domnul Miroslav Petrețchi, i-a salutat pe toți cei prezenți și a informat participanții în legătură cu programul manifestării.

Majoritatea oficialităților au fost invitate pe scenă pentru alocuțiuni. Ne-au onorat cu prezența prefectul județului Maramureș, Vasile Moldovan, președintele UUR, deputatul Nicolae Miroslav Petrețchi, primarul municipiului Sighetu Marmăției, Horia Scubli, secretarul de stat din cadrul MAE, Victor Micula, senatorul UDMR, Derzi Akos, preotul Bisericii Ortodoxe Ucrainene din Sighetu Marmăției, Nicolae Lauruc, subsecretarul de stat din cadrul DRI, Amet Aledin, ambasadorul

Ucrainei la București, Oleksandr Bankov, vicepreședintele Congresului Mondial al Ucrainenilor, Jaroslava Harteányi, vicepreședintele Comisiei de Cultură a regiunii Ivano-Frankivsk, Myroslava Korneliuk, subprefectul raionului Verhovyna, Ucraina, consilierul ministrului

Educației Naționale, Raluca Simo, reprezentanți ai IȘJ Maramureș, artistul poporului din Ucraina, Marian Hadenko, membrii Consiliului UUR, consilierul MEN, Elvira Codrea, inspectorul școlar Malearciuc Simona, președinții organizațiilor locale UUR, conducerea Liceului Ucrainean „Ta-

Vișeului, Bistra, Valea Vișeului, Coștiui, Rona de Sus, Lunca la Tisa, Bocicoiu Mare, Crăciunești, Câmpulung la Tisa, Remeți, Baia Mare, Sighetu Marmăției.

O mare surpriză a reprezentat grupul de colindători din Ungaria, sub coordonarea doamnei Jaroslava Harteányi, vicepreședintele Congresului Mondial al Ucrainenilor, președintele Congresului European al Ucrainenilor, reprezentanta minorității ucrainene în Parlamentul Ungariei, care s-a pregătit cu un repertoriu specific sărbătorilor de iarnă, la un înalt nivel profesional.

Și pentru că în secolul 21 colindele se modernizează și ele, trupa „Huligan”, solist Vasyl Melenkovyci din Ucraina, a prezentat un potpuriu de colinde și urări muzicale în ritmuri moderne.

Ce să mai spunem despre grupul vocal „Cerleni pațioriki” din Deleatin, Ucraina: niște profesioniști în adevăratul sens al cuvântului!

Sala de spectacole s-a umplut până la refuz, parcă nimeni nu vroia să mai plece.

Iată formațiile artistice în ordinea intrării lor pe scenă: Corul filialei Maramureș (Rona de Sus, Poienile de sub Munte); clasa pregătitoare, secția ucraineană, Școala Gimnazială Rona de Sus; colindătorii din Remeți; colindătorii din Câmpulung la Tisa; grupul artistic „Miculeanca” din Micula, Satu Mare; solistul Vasyl Melenkovyci, Ucraina; colindătorii de la Biserica Ortodoxă Ucraineană din Sighetu Marmăției; colindătorii din Bistra; grupul artistic „Cervona kalyna” Negostina, Suceava; colindătorii din Valea Vișeului; colindătorii din Crasna Vișeului; corul „Glasul ucrainenilor”, filiala Caraș-Severin; colindătorii ucraineni din Ungaria; colindătorii din Repedea; grupul vocal „Cerleni pațioriki” Deleatin, Ucraina; colindătorii din Ruscova; colindătorii din Lunca la Tisa, grupul artistic „Nadiia”, filiala Arad; grupul de colindători de la Școala Generală din Verhovyna, Ucraina; grupul artistic „Rybalka” din Crișan, județul Tulcea; grupul de colindători din Rona de Sus; grupul artistic „Zabava” din Știuca, Timiș; colindătorii din Poienile de sub Munte; colindătorii din Bocicoiu Mare; colindătorii din Crăciunești; colindătorii de la filiala Botoșani a UUR.

Festivalul s-a bucurat de mare succes în rândul celor prezenți. An de an el actualizează în memoria contemporanilor sărbătorile ucrainene care celebrează libertatea, bucuria și comuniunea, actualizează valorile unei spiritualități milenare.

Manifestarea s-a încheiat cu o masă festivă la care a domnit veselia, voia bună, cuvântul și muzica ucraineană.

Alexandra PUIU

Dubla sărbătoare în comunitatea ucrainenilor din Iași

Luna martie este luna cu cele mai multe sărbători internaționale – am numărat douăzeci și nouă fără a mai pune la socoteală și sărbătoarea dedicată marelui Cobzar, care poate fi considerată ca o sărbătoare internațională; Șevcenko, este sărbătorit astăzi pe toate continentele lumii. În luna martie, sărbătorim, printre altele, date precum 3 martie – Ziua Internațională a Scriitorilor; 8 Martie – Ziua Internațională a Femeii; 21 martie – Ziua Internațională a Poeziei și lista poate continua. Dar nu trebuie să uităm că luna martie este și începutul primăverii, care în multe cazuri este așteptat încă de pe la mijlocul iernii, iar altele încă din toamnă. Ea inspiră și ne obligă să aruncăm o privire proaspătă la aproape tot ce se petrece în natura care ne înconjoară, asupra propriilor noastre perspective cu speranța că, odată cu trezirea vieții din jurul nostru, și propria noastră atitudine față de viață se va trezi și va începe să bată în cheia

și femeile așteaptă împlinirea dorințelor, cadouri romantice, flori, visează la fericire. De la cea mai mică fetiță și până la doamnele de la curțile domnești, de la mamă la bunică – toate femeile doresc să simtă iubirea, atenția, preocuparea și bunătatea din partea bărbaților din viața lor. De fiecare dată această zi ne aduce aminte de cele mai valoroase și mai frumoase lucruri din viața noastră – dragostea, sacrificiul, dăruirea, respectul, ne aduce aminte de îmbrățișarea caldă a mamei, de privirea ei duioasă, de sfatul ei înțelept.

Dar pentru a face această zi de primăvară și mai plăcută, filiala Iași a pregătit pentru femeile din organizația noastră, câteva momente interesante. Astfel, în perioada 6-9 martie, în incinta filialei a fost organizată o expoziție de

carte (întrucât am sărbătorit, în același timp, și Ziua Internațională a Scriitorilor) a scriitorilor ucraineni din țară și din Ucraina, sub sloganul „Oadă pentru scriitori“ și „Cuvântul va salva lumea“; apoi din 11 martie, într-o locație deosebit de primitoare și aranjată de sărbătoare, cei prezenți au putut admira o expoziție de portrete ale celor mai apreciați și iubiți scriitori ucraineni.

Evenimentul festiv a început cu felicitările președintelui filialei Iași a UUR, care, în numele conducerii UUR și Comitetului filialei Iași, a transmis tuturor femeilor prezente la eveniment multă sănătate, succes în muncă, fericire, multă iubire și bunăstare. El a reamintit istoricul sărbătorii, care este legat de dorința femeilor de a fi egale în drepturi cu bărbații, precum și exemple de ocupații în care reprezentantele sexului frumos au excelat. A enunțat câteva nume ale femeilor de știință și recordurile înregistrate de

primăverii. Începutul primăverii este întotdeauna un miracol de neegalat. Acesta este, probabil, cel mai frumos anotimp al anului pentru majoritatea dintre noi. Sau poate pentru că în luna martie sărbătorim și Ziua Femeii.

Cea mai delicată și cea mai feminină sărbătoare din an este 8 Martie. În această zi, toate fetele

acestea. Este posibil să ne imaginăm astăzi vreo profesie fără femei? La urma urmei, ele au puterea de a cuceri toate orizonturile. La finalul discursului, președintele filialei a subliniat câteva fapte interesante, aforisme și citate despre femei.

Un moment special și mult așteptat al acțiunii pregătite pentru acest dublu eveniment a fost programul muzical-literar pregătit de elevi, studenți și profesori – membri și susținători ai organizației noastre.

Evenimentul a început cu recitarea unor poezii de către Mariana Șevcenko și Sergiu Potlog. Miniconcertul care a urmat a bucurat publicul cu câteva cântece, poezii și alte momente interesante. Cuvinte calde și blânde de admirație, profundă recunoștință și respect au răsunat la adresa soțiilor iubitoare, surorilor, mamelor, bunicilor. Un moment emoționant – în multe cazuri, până la lacrimi – a fost generat de recitarea poeziei „Ziua mamei, fără mamă“ a poetului și prozatorului nostru Mihai Traista. În continuare, au răsunat melodii clasice și moderne dedicate evenimentului interpretate la chitară de Cariciuc Matei, elev la Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă“.

Un adevărat cadou muzical a fost oferit invitaților de trei talentați soliști – membri susținători ai organizației noastre Mariana Șevcenko, Alexandru Tărățanu și Sergiu Potlog. Minispectacolul muzical-literar l-a încheiat dna profesoară Otilia Zaharov de la același colegiu, care cu măiestrie și dăruire emoțională a interpretat câteva melodii îndrăgite (chitară și voce) răsplătite cu îndelungi aplauze din partea invitaților. Efortul organizatorilor evenimentului a fost apreciat de toți cei prezenți și în opinia noastră a fost binemeritat, iar doamnele în mod deosebit au adresat cuvinte de laudă și recunoștință, pentru atmosfera caldă și primitoare de care au

avut parte, precum și pentru florile și micile atenții ce le-au fost oferite în dar.

Cu ocazia evenimentului recent sărbătorit, în numele filialei Iași, tuturor doamnelor și domnișoarelor membre ale Uniunii Ucrainenilor din România și nu numai, urez ca toate împlinirile frumoase, sănătatea și spiritul acestei zile să vă însoțească pretutindeni și fie ca primăvara iubirii să vă inunde sufletul cu bucurie și cu parfumul tuturor florilor sale.

Victor HRIHORCIUC,
președintele filialei Iași a UUR

Ucrainenii din Baia Mare au sărbătorit Ziua Internațională a Femeii și 204 ani de la nașterea poetului Taras Șevcenko

A intrat în obiceiul ucrainenilor din Baia Mare să sărbătorească împreună Ziua Internațională a Femeii și pe geniul poeziei ucrainene Taras Șevcenko. Evenimentul din acest an s-a desfășurat la sediul Organizației din municipiul Baia Mare. Au fost invitate toate femeile membre ale organizației locale a Uniunii Ucrainenilor din România.

La început, președintele de onoare al UUR, Ștefan Buciuta, le-a urat bun venit la sărbătoare și cu această ocazie le-a prezentat noile cărți editate în anul 2017, de Uniunea Ucrainenilor din România. Printre acestea a fost prezentată cartea *Jurnalul* lui Taras Șevcenko, traducere din limba rusă, prefată și note de Corneliu Irod.

Omagierea poetului Taras Șevcenko cu ocazia împlinirii a 204 ani de la nașterea sa (9 martie 1814) a continuat cu citirea autobiografiei poetului din jurnalul său de către doamna învățătoare pensionară Laver Eudochia. Discuția s-a purtat în continuare despre viața și opera poetului, evidențiindu-se și măiestria sa în pictură. Doamna Pop Eudochia a vorbit despre

Muzeul lui Taras Șevcenko din Kaniv, unde sunt expuse cele mai multe opere ale pictorului Taras Șevcenko, muzeul pe care l-a vizitat împreună cu

alți ucraineni din România într-o excursie organizată de UUR în anul 2014 cu ocazia aniversării a 200 de ani de la nașterea poetului.

Despre mama, fiica și femeia oglindită în

opera marelui poet a vorbit doamna arhitect Oksana Florescu, după care a fost prezentat poemul „Kateryna“ tradus în limba română din limba ucraineană de regretatul poet și traducător Ion Cozmei. Doamna economist Raluca Szabo a citit din „Cobzarul“ editat bilingv... „o adevărată integrală poetică șevcenkiană care pune la îndemâna cititorului, față în față, textul ucrainean original și textul tradus în limba română de poetul Ion Cozmei“.

S-a analizat și s-a discutat activitatea femeilor membre ale UUR în cadrul Organizației municipale Baia Mare și s-au reținut unele propuneri legate de activitatea cultural-educativă pe anul 2018. În unanimitate femeile au propus să se organizeze o excursie în Ucraina, la Kiev și Kaniv.

De problemele gospodărești s-au ocupat doamnele Valeria Buciuta și Crina Cozma.

La sfârșitul acțiunii, președintele organizației le-a oferit doamnelor câte un trandafir „udat“ cu câte o cupă de șampanie.

Ștefan BUCIUTA,
președinte de onoare al UUR

„Mărțișorul – vestitorul primăverii“

În prima zi a lunii martie elevii clasei a VI-a și a VII-a a Școlii Gimnaziale din Bălcăuți au pregătit o activitate pentru a marca sosirea primăverii. Scopul acestui proiect a fost acela de a con-

știentiza elevii cu privire la importanța păstrării tradițiilor și obiceiurilor strămoșești, deoarece prin acestea un popor își definește propria identitate, de a-i implica în activități plăcute, dar care, în același timp, să le ofere informații și să îi ajute pe viitor să decidă în favoarea păstrării specificului național. Amintim câteva dintre obiectivele proiectului: stimularea interesului copiilor pentru înțelegerea și păstrarea tradițiilor legate de sosirea primăverii; stimularea activității de cercetare privind istoricul, tradițiile și legenda mărțișorului; dezvoltarea simțului estetic; stimularea activității în grup; stimularea și promovarea capacităților creatoare ale copiilor prin organizarea de expoziții; conștientizarea afectivității de grup ca suport al prieteniei.

Metodele folosite au fost asemenea șnurului de mărțișor – o îmbinare între cele tradiționale și cele moderne: observația, conversația, explicația, demonstrația, învățarea prin descoperire, portofoliul de grup, problematizarea, brainstorming-ul, teoria inteligențelor multiple etc.

Deoarece fiecare copil are o formă predominantă și specială de inteligență, copiii au fost împărțiți în grupe folosind metoda TIM (teoria inteligențelor multiple – dezvoltată în anul 1983 de dr. Howard Gardner, profesor la Universitatea Harvard). Astfel împărțiți, elevii au realizat un portofoliu de grup - o metodă polifuncțională, complexă, care poate fi definită atât ca metodă de instruire, de predare-învățare, cât și ca metodă alternativă de evaluare. Este o metodă longitudinală, care presupune alcătuirea și antrenarea într-o activitate de lungă durată, cu elemente de cercetare, a unor grupuri stabile de elevi. Metoda permite punerea în practică a noilor orientări curriculare, axate pe integrarea activităților de predare, învățare, evaluare.

Elevii implicați în proiect au primit sarcini de lucru diferențiate. Unii au realizat portofolii despre mărțișor. Au încercat să se documenteze asupra următoarelor te-

Cu prilejul zilelor de 1 și 8 Martie, redacția „Curierului ucrainean“ transmite tuturor cititoarelor și colaboratoarelor noastre un primăvărat ghiocei de încredere și speranță.

me: *Ce este mărțișorul?, Mituri ale mărțișorului, Cine și cum confecționează mărțișorul tradițional? Cine, cum și de ce poartă simbolul mărțișorului?, Mărțișorul, astăzi, mărțișorul în spațiul european, simbolul și mesajul mărțișorului peste timp.* Alții au recitat poezii despre primăvară și mărțișor, au interpretat cântece cu aceeași tematică. Și deoarece nu am putut să vorbim despre mărțișoare fără ca noi să încercăm să le confecționăm, unii dintre elevi au meșteșugit cu multă migală și răbdare aceste delicate obiecte – simboluri ale primăverii.

La finalul activității, elevii au împărțit mărțișoarele confecționate profesorilor, angajaților de la Primărie, preotului, medicului și sătenilor întâlniți pe drum. Da, au primit mărțișoare și bărbații, deoarece în Bucovina există obiceiul ca, de 1 martie, fetele să lege la încheietura mâinii băieților un șnur alb cu roșu

Lăcrămioara GRIGORCIUC

Mama, Mama-Ucraina, proslăvite mame

Mama - cel dintâi chip care se desprinde, proslăvit din negura timpului, ne este înfiripat deslușit în minte pentru totdeauna.

Mama – aplecată asupra pruncului: speranță și teamă.

Mama – singura chemată să răzbată victorioasă chinurile iubirii: jertfelnicia creșterii de copii.

Mama – cu scumpul ei odor, plecată în fața icoanei: o invitație la fericire!

Mama – de toți poezii lumii binecuvântată: împlinire de destin.

Mama – armonie de silabe duioase, ale tuturor poemelor de dragoste încă de la începuturile lumii.

Mama – existență magică, în clipa în care Chipul cel Bland din icoana inimii o cheamă zicându-i în cuvinte de inspirație venind de la Tatăl: „lăsați copiii să vină la mine“ căci „eu sunt calea, adevărul și viața“.

Mama-Ucraina ca mamă, cod genetic național, pecetluit de Dumnezeu-Tatăl.

Mama-Ucraina ca mamă nici nu se poate închipui fără sentimente esențial vitale și totale.

Mama-Maica noastră străbună, Ucraina Marelui Cobzar; cea proslăvită în marea poezie a lumii, implorată pe vecie.

Mihai MATEICIUC

Parodie

Cristian Ilie Cega

Erori

(din „Curierul ucrainean“ nr. 353-354, februarie 2018)

Sub zodia cărui cuvânt
se nasc poezii cei cu har?
Copiii erorii oare sunt,
Sau sunt născuți din nori și jar?

Sub streășină chiar de palat,
sau de bordei, la adăpost
ei n-au fost, nu sunt niciodat'
că în furtuni își găsesc rost.

Știu mersul aștrilor descoase
și ale Cosmosului legi,
da-n fața fetelor frumoase
se pierd și ele îi cred blegi.

Sortiți să aibă suflet bun,
greșeala tuturor o iartă
și suflet pe hârtie pun,
cu stropi de sânge câteodată.

Și eu intru-n tiparu-acest,
sunt bun poet. Mă rog, în fine!
Nu spun mai multe că-s modest
Și-ar fi eroare, și nu-i bine!

Lucian PERȚA

Ziua Internațională a Limbii Materne, marcată în filiale ale UUR

Iași

La 21 februarie, reprezentanții tuturor națiunilor și naționalităților sărbătoresc Ziua Internațională a Limbii Materne. Această dată remarcabilă pentru minoritatea ucraineană din Iași a fost sărbătorită în ziua de 18 februarie 2018.

În timpul săptămânii, la sediul organizației noastre s-au desfășurat acțiuni tematice, întâlniri cu reprezentanții altor minorități, prilej cu care reprezentanții acestora au avut posibilitatea să prezinte lucruri interesante despre limba maternă,

evoluția ei de-a lungul secolelor, locul și rolul acesteia în familia numeroasă a celorlalte limbi, prezentând posibilitățile specifice de îmbunătățire a modalității de exprimare în limba maternă a copiilor și elevilor, obligațiile ce ne revin pe linia păstrării limbii, documentele de stat referitoare la limba maternă.

În același timp, în holul sediului filialei, a fost organizată o expoziție tematică consacrată limbii materne – în cazul nostru limbii ucrainene – dar și o expoziție de carte a celor mai apreciați și iubiți scriitori ucraineni din Ucraina și România, care va rămâne până la sfârșitul săptămânii deschisă pentru vizitatori.

În sala de ședințe a organizației noastre, oaspeții noștri, pe durata perioadei sus-menționate, au avut ocazia să vizioneze prezentări în format Power Point dedicate Zilei Internaționale a Limbii Materne.

Pe timpul discuțiilor purtate cu reprezentanții altor minorități s-a născut ideea de a se realiza și

edita pe plan local o broșură dedicată minorităților care trăiesc în Iași, urmând ca această problemă să fie finalizată în zilele următoare prin înaintarea referatelor, către forurile superioare pentru obținerea aprobării și finanțării.

18 februarie, într-o sală frumos decorată și primitoare – „Clubul medicilor” – membrii organizației noastre, oaspeții și invitații de onoare au putut să ia cunoștință de conținutul unor flaeare, broșuri și extrase despre lucrurile deosebit de interesante referitoare la bogăția și unicitatea limbii ucrainene.

Participanții, cunoscători ai limbii ucrainene, au remarcat și apreciat în mod deosebit prezența printre exponate a unor extrase din aprecierile elogioase ale unor oameni de cultură străini, cu privire la limba ucraineană și odei „Rugăciune pentru limbă” de K. Motryci.

Momentul culminant în marcarea Zilei Internaționale a Limbii Materne a reprezentat spectacolul omagial, pregătit de membrii organizației noastre cu sprijinul profesorilor și elevilor de la Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă”, precum și al reprezentanților celorlalte minorități.

Sărbătoarea a început cu un cuvânt de deschidere rostit de președintele filialei Iași a UUR, care a prezentat pe scurt istoricul apariției acestei sărbători, în general, dar și în Ucraina în particular, reamintind participanților evenimentele care au dus la celebrarea acestei sărbători în lumea întreagă. De asemenea, a subliniat faptul că aceasta este una dintre acele zile, când toată lumea se poate simți ca o părticică a poporului său, când se pot semăna în inimile noastre măcar și o sămânță de dragoste pentru limba maternă. În cuvântul său, președintele filialei a reamintit și de un alt eveniment care urma să fie sărbătorit în luna ianuarie a.c., dar din motive obiective nu s-a materializat și anume „Mihai Eminescu și Ștefan Tcaciuc – în memoriam”. Au fost prezentate câteva momente din biografia celor doi scriitori.

În continuare, au fost recitate cu multă duioșie și patos poezii despre limbă, despre bogăția și frumusețea limbii materne. Profesori, studenți și elevi cu vocile lor cuprinse de emoții se adresau celor prezenți cu apelul de a iubi, a învăța și a respecta limba lor maternă. Cu această ocazie au fost reamintite cele mai vechi „perle” ale artei populare – proverbe și zicători despre limba maternă. Au recitat poezii despre limbă: profesorii Sergiu

Potloh și Cristina Vyliciko (în limba ucraineană și română) precum și Avetis Stepaniant (poezii în limba armeană și română). Apoi cei prezenți au ascultat câteva melodii în interpretarea profesorilor de la Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” din Iași, dl Gorovei Ilie, la blockflote și Vasile Gavriș, la chitară. A încheiat programul festiv, profesoara de la același Colegiu, doamna Otilia Zaharov, care a încântat publicul cu câteva melodii dedicate momentului, sub acompaniamentul chitarei sale.

„Cea mai mare și cel mai prețios lucru pentru fiecare națiune – este limba maternă, cea ascunzătoare vie a spiritului uman, acel bogat tezaur de comori în care poporul își adună și viața și speranțele sale, inteligența, experiența și sentimentele...” cu aceste cuvinte definea Panas Myrnyi, pe timpul său, rolul limbii în viața poporului.

Iată că de atunci au trecut mai multe decenii, însă importanța limbii nu s-a diminuat în zilele noastre.

Iar astăzi problema de a depune eforturi susținute pentru a se asigura că, copiii noștri cresc ca niște ucraineni adevărați, stă în fața părinților și a profesorilor (cred că la Conferința ce a avut loc recent la Sighetu Marmației au fost discutate aceste probleme, iar participanții au elaborat Direcții de acțiune pentru perioada imediată și de perspectivă în ceea ce privește activitatea profesorilor de limba ucraineană și nu numai pentru ei). Dar într-o zi, desigur, această problemă nu poate fi rezolvată. Acest lucru necesită o muncă constantă din partea profesorilor și un sprijin susținut din partea Uniunii Ucrainenilor din România și al Guvernului ucrainean.

Victor HRIHORCIUC,
președintele filialei Iași a UUR

Suceava

Conform definiției „limba maternă este prima limbă învățată de un individ, de obicei în copilărie, în familie. Aceasta poate fi diferită de limba oficială a țării în care trăiește familia. În timpurile moderne, unii părinți își învață copiii să vorbească o altă limbă decât cea vorbită în comunitate sau limba maternă a părinților (de exemplu limba engleză)”. Aș adăuga că sunt oameni care se nasc primind în dar două limbi materne; mă refer aici la cei născuți în familii mixte.

Un astfel de exemplu ar fi și comunitatea din satul Bălcăuți. Ca urmare a liberei circulații și a intensificării acesteia, familiile mixte s-au înmulțit în ultima perioadă fapt care a dus la îngemănarea obârșiiilor diferite, a limbii materne cu limba paternă, a religiilor diferite într-un mozaic etnico-lingvistic și spiritual extraordinar. Această conviețuire, unică în felul ei, este specifică Bucovinei și se

datorează statului român care a susținut păstrarea identității minorităților, dar și felului de a fi al oamenilor care locuiesc în acest spațiu geografic.

Această realitate impune cunoașterea diversității socioculturale a acestor localități de către toți cei care se află în slujba comunității pentru a

putea conserva identitatea lingvistică și culturală, dar și pentru a putea impulsiona practicile de dezvoltare a unor astfel de comunități.

Acest mozaic etnic nu este specific doar României, ci întregii lumi. Doar că în unele locuri, din păcate, conviețuirea nu este una pașnică ci conflictuală.

Interacțiunile între părțile mozaicului etnic se realizează în primul rând prin stabilirea unei relații dintre cultură și comunicare caracterizată de toleranță și multă înțelepciune.

Este deja o tradiție ca Școala Gimnazială din Bălcăuți să marcheze Ziua Internațională a Limbii Materne prin activități specifice. Anul acesta, a fost pregătit un moment artistic bilingv de către doamnele profesoare Lăcrămioara Grigoriuc și Narcisa Cîrstean.

Scopul inițierii proiectului „Ziua Limbii Materne” este promovarea limbii, culturii, istoriei, tradițiilor, obiceiurilor în contextul sistemului de învățământ românesc.

(Continuare în pagina a 9-a)

Ziua Internațională a Limbii Materne, marcată în filiale ale UUR

(Urmare din pagina a 8-a)

Obiectivele acestui proiect vizează în egală măsură achiziția de atitudini, clarificarea valorilor și demersul civic. Enumerăm câteva dintre ele: îmbunătățirea competențelor de comunicare ale copiilor în limba română și ucraineană; stimu-

larea și promovarea capacităților creatoare ale tinerei generații prin organizarea programului artistic; dezvoltarea spiritului de inițiativă a tinerei generații; stimularea participării tinerei generații, a familiilor, a cadrelor didactice, a întregii comunități la activități extrașcolare; realizarea unui

schimb de experiență între cadrele didactice, tânăra generație, reprezentanții ai comunității locale; ameliorarea relației cadru didactic-elev, școală-familie-comunitate.

Dintre obiectivele operaționale ale proiectului amintim următoarele: să înțeleagă că limba maternă este cel mai puternic instrument de con-

servare și dezvoltare a patrimoniului unui popor; să înțeleagă că trebuie încurajată diversitatea lingvistică precum și dezvoltarea conștiinței tradițiilor lingvistice și culturale în întreaga lume; să rețină că Ziua Internațională a Limbii Materne este o sărbătoare ținută anual la 21 februarie în întreaga lume, cu scopul de a

promova diversitatea lingvistică și culturală, precum și multilingvismul; să-și exprime sentimentele prin intermediul artei; să-și dezvolte capacitatea de a interacționa cu alți copii, cu adulți și cu mediul social pentru a dobândi deprinderi, atitudini și conduite noi.

E o sărbătoare de suflet Ziua Internațională a Limbii Materne, deși poate unii dintre noi o percepem uneori ca pe o corvoadă profesională sau o îndatorire școlară. Peregrini prin aceste vremuri mercantile în care preocupările sufletești sunt considerate a fi desuete să reflectăm la cuvintele poetului Grigore Vieru care spunea că „limba este

creația omului prin Dumnezeu. Mai sus omul nu s-a putut ridica. Mai sus Dumnezeu a ridicat numai stelele pe cer și brazii pe munți“.

Convalia HREHORCIUC

Satu Mare

La 21 februarie 2018, elevii de la Școala „Gellert Sandor“ din Micula care studiază limba

ucraineană maternă, au sărbătorit Ziua Internațională a Limbii Materne. Împună cu dna profesoară Sacala Camelia, elevii ucraineni au pregătit un program deosebit dedicat zilei limbii materne, cu prezentări în Power Point și lucrări privind însemnătatea acestei zile. Cel mai de preț bun al nostru, limba maternă, în care am învățat să rostim cele dintâi cuvinte nu este doar un simplu mijloc de comunicare, ci și prima relație emoțională pe care o avem cu lumea valorilor. Limba noastră maternă este fundamentul identității noastre.

Copiii ucraineni pot studia limba maternă, în primul rând, datorită conducerii Școlii din Micula, cadrelor didactice care sădesc în inima elevilor

dragostea pentru limba maternă, părinților, și nu în ultimul rând datorită UUR, care prin activitățile desfășurate promovează limba maternă ucraineană, cultura ucraineană, ucrainismul.

Mihai MACIOCA

Maramureș

Duminică, 18 februarie 2018, filiala Maramureș a Uniunii Ucrainenilor din România, prin președintele prof. Miroslav Petrețchi, a organizat, la Sighetu Marmăției, acțiunea Ziua Internațională a Limbii Materne. La eveniment au participat reprezentanții Vicariatului Ortodox Ucrainean, Administrației de Stat Verhovyna din Ucraina, UUR, ISJ, directorii școlilor în care se studiază limba ucraineană, profesori, părinți și elevi din toate localitățile ucrainene din Maramureș.

În deschiderea acțiunii, despre importanța lim-

bii materne ucrainene a vorbit deputatul și președintele UUR, ec. Nicolae Miroslav Petrețchi, și mulți dintre oficialii prezenți la eveniment. Pe scena Școlii de Muzică „George Enescu“, au urcat copiii de la Grădinița Rona de Sus, prof. Natalia Semeniuc, elevii Secției de limba ucraineană a Școlii Gimnaziale Rona de Sus, prof. Larisa Petrețchi, elevii Școlii Gimnaziale Remeți, prof. Roman Livia, elevii Școlii Gimnaziale din Valea Vișeuului, prof. Boiciuc Leanca, Rusnak Mihaela, Papariga Maria, structura Bistra, prof. Clemcovici Mariana, Iordăcheanu Irina, Dutciuc Ana, Dutca Nicolae, elevii Școlii Gimnaziale Crăciunești, structura Lunca la Tisa, prof. Clemcovici Mariana.

Copiii au fost răsplătiți cu multe aplauze pentru frumoasa interpretare. Apoi au urmat: grupul vocal din Crăciunești sub conducerea lui Matus Ana, grupul vocal din Bocoiu Mare, Mihali Ana, grupul „Poleanski lehini“, Poienile de Sub Munte, coordonator prof. Mihai Macioca; grupul vocal și de

dans din Repedea, coordonator Recalo Ivan, grupul vocal din Ruscova, coordonator prof. Mihaela Miculaiciuc, grupul vocal din Rona de Sus, corul

„Vocile Ronei“ din Rona de Sus, dirijor prof. Geta Petrețchi. A încheiat spectacolul formația vocal-instrumentală „Ceremoș“ din Verhovyna, Ucraina.

A fost o acțiune frumoasă, reușită. În toate cântecele și poeziile elevilor a răsunat dragostea pentru limba maternă!

Ileana DAN

„Nici într-o carte nu mi-aș putea exterioriza bucuria citirii revistei «Curierul ucrainean»“

(Urmare din numărul 353/354)

În „De la Suceava la Siret“, publicat în nr. 347-348/2017, ne face cunoscute obiceiurile străvechi păstrate în cele zece sate cu populație majoritară ucraineană, insistând asupra hramului, începând cu Măriței – că doar e „satul meu natal“ și terminând cu hramul din localitatea Șerbăuți. Cu dragoste și mândrie ne descrie costumele populare, hora satului, balul gospodărilor, varietatea mâncărilor tradiționale cu nelipsita răcitură din cocoșul din curte și continuă: „După ce hrămuiesc... în inimile noastre trebuie să rămână mereu acea căldură sufletească care ne face să fim mai buni, mai înțelepți, că numai așa vom trece peste încercările vieții“. Scrie din suflet. Vă mulțumesc!

Am insistat mai mult la tematica articolelor doamnei Felicia Grigoraș (la puținele din multe scrise) pentru că tema predilectă este limba și etnia din care face parte, precum și educația unde dânsa era o „mamă“ care nu-i ținea pe copiii la sân, ci îi învăța carte. În nr. 309-310/2016, ca un postulat scrie: „Limba maternă prezintă identitatea națională și culturală a omului și asta este una din prioritățile importante... de aceea studiul limbii materne trebuie să fie o prioritate. Articolul „Doamnele profesoare Anca și Lăcrămioara se încheie cu un îndemn: „A păstra, a studia și a iubi limba cu care te-ai născut este o datorie a fiecăruia dintre noi“.

Tuturor celor care publicați în „Curierul ucrainean“ vă mulțumesc pentru acuratețea limbii române folosite în scrierile dumneavoastră.

Domnul Corneliu Irod este o somitate în domeniu. Am citit tot ce a publicat în acest interval de timp, bucurându-mă de frumusețea cuvintelor folosite, de temele abordate și de atitudinea luată față de frecvența „molipsire“ poluantă, în ultima vreme, a ortografiei românești, mai ales de cea engleză, dar nu numai“.

În ultimul număr apărut în 2015, în „Vitrina literară“, domnul Corneliu Irod în „La stăvilă“, ca și în tot ce a scris, a scos în evidență în stilul propriu, greutatea vieții, răutatea și disprețul față de cei nevoiași manifestată de cei avuți și puși în funcții publice.

Sunt surprins și în același timp mă bucur că localitatea Măriței a dat o pleiadă de oameni în cultură și în multe alte domenii. Mă alătur, cu întârziere, domnule Corneliu Irod, urărilor exprimate de redactorii revistei „Curierul ucrainean“ și ale doamnei Felicia Grigoraș urându-vă „La mulți ani!“, invitând-o pe doamna Felicia Grigoraș posesoare a unui mare talent hărăzit, să scrie o carte despre copilăria în casa comună cu vărul său primar, Corneliu Irod, bucurându-ne pe noi cititorii de o carte al cărei conținut ne-ar merge la suflet.

Iubesc poezia. Creațiile domnului Mihai Vo-loșciuc și parodiile domnului Lucian Perța m-au fermecat. Poezia „Maria“ a fost prima poezie citită. Și ca bucuria să fie și mai mare, în numărul următor am citit parodia. Le păstrez înrămate și împreună cu cântecul „Maria“ al lui Mihai Constantinescu fac un trio de nedespărțit.

Aș fi bucuros, dragă Redacție, să primesc ajutorul dvs. în procurarea unei cărți cu poeziile acestor mânători de cuvinte pentru a-mi bucura senectutea.

Aș fi dorit să scriu laconic, cu o exprimare concisă de statistician acest bilanț. Nu pot. Frumusețea descrierilor, a autorilor pe care i-am îndrăgit, a faptului că, conținutul revistei mi-a deschis orizonturi, continui.

Studenta din Suceava, Maria Habur ne amintește de Ziua Internațională a Limbii Materne instituită din inițiativa ONU la 21 februarie 2000

și se întreabă: „Dar ce este de fapt limba maternă?“. Cu cuvinte alese, izvorâte din suflet, dânsa ne răspunde: „Limba maternă este strâns legată de locul unde ne-am născut și în special de locul unde am crescut, de asemenea, ea este asociată atât cu primii noștri pași, cât și cu primele noastre cuvinte“ și continuă: „ce poate fi mai frumos decât să te exprimi în limba sufletului tău, a gândurilor tale și a sentimentelor tale. Felicitări, frumoasă studentă! Citind aceste cuvinte care definesc dragostea de neam și țară, patriotismul, lacrimile mele care au udat revista le meriți cu prisosință.“

Cele două întâmplări relatează după citirea cărții zdrențuite găsite în pod, despre Taras Șevcenko publicate în nr. 281-282/2015, „Portretul“ și „Ce minune ar fi“ de doamna prof. Lidia Dasca-liuc m-au amuzat și în același timp am descoperit o nouă trăsătură de caracter a poetului național al Ucrainei.

Stimată Redacție, stimați colaboratori ai revistei „Curierul ucrainean“, vă mulțumesc pentru pozele din publicație care vin să întregescă conținutul scrierilor. Pentru mine, cititorul, sunt esențiale, sunt de o calitate și frumusețe deosebită. Privind cu atenție o poză, văd în imaginea ei cultură, obiceiuri, istorie și actualitate și ce-i mai important imaginea celor despre care se scrie. Poza pentru mine este o carte deschisă pentru interpretări.

Prin intermediul revistei dvs. doresc să-i mulțumesc domnului prof. Gheorghe Dolinski pentru cartea trimisă „La gura sobei cu Badea Toader“ imediat după apariție. Prin domnul Gheorghe Dolinski comunitatea ucraineană are un „rapsod“ literar, un povestitor cu har, cu o memorie enciclopedică, cu o vorbire și scriere în limba română impecabilă care, prin scrierile dânsului ne face părtaş la toate evenimentele importante desfășurate de etnicii ucraineni în colaborare cu toți locuitorii Bucovinei.

Permiteți-mi înainte de a continua să aduc un omagiu autorului și colaboratorului de o viață, prof. Avramia Dolinski, soția care s-a grăbit la întâlnirea cu Badea Toader, Taras Șevcenko, Mihai Eminescu și cu întreaga pleiadă care ne-a lăsat cultură.

Citind primul articol în nr. 279-280/2015 ne farmecă cu descrierea activităților desfășurate la Cernăuți cu ocazia „165 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu“ unde a participat la invitația domnului prof. Vasile Băcu. Relatarea se încheie cu următoarea apreciere: „Manifestările ar putea fi caracterizate prin cuvintele: superb, emoționant, profund patriotic. Felicitări!“.

Domnul profesor se întrece pe sine în tot ceea ce scrie. M-a fermecat stilul de povestire din „Logodna-starosty“, bogăția relatărilor, obiceiurilor din vechime, fiindcă „Omul nu poate uita niciodată ce poartă în suflet“, ne spune distinsul scriitor. Pozele redau bogăția portului popular, atmosfera de sărbătoare, chipurile oamenilor ra-

diind de sănătate și bucurie, masa bogată cu vesele de „lut“ și frumusețea fetelor de care te îndrăgostești „la prima vedere“.

Cât de frecvente sunt lecțiile de patriotism pe care domnul profesor le prezintă în articolele sale. Articolul „sub faldurile tricolorului“ unde simți că ești Român, te îndeamnă să citești mereu această relatare din Rădăuți, de la Școala Gimnazială „Mihai Eminescu“ unde elevii îndrumați de profesori au închinat manifestări culturale „Zilei Bucovinei“ și Marii Uniri de la 1 Decembrie.

Câtă demnitate și patriotism este sădit în inima și în conștiința elevilor care au scris poezii prin care este slăvită Țara, Drapelul și Ziua Națională. Rezonanța titlurilor poeziilor îți dă un imbold să afirmi cu voce tare: „M-am născut în România!“.

Când scriu titlurile poeziilor, ochii mei se umplu de lacrimi din dragoste pentru țară și respect pentru cei a căror prioritate este țara: profesori, elevi și părinți. Iată titlurile care te împământenesc: „Sfânt drapel“ (Anastasia Moloci); „Ziua națională“ (Sebastian Halus); „Mândria de-a fi român“ (Laura Conciuc); esul „De ce te iubesc, Românie?“ (Lucian Mihai).

În nr. 317-320/2016 și nr. 347-348/2017 ale revistei sunt două articole al căror conținut m-a bucurat. Amândouă relatează despre frumoasa localitate Milișăuți și nu mai puțin despre meritușii ei locuitori. În „Festivalul gospodinelor ucrainene“ ne descrie atmosfera de sărbătoare, aportul și râvna de invidiat a domnului primar Mircea Laurus și a doamnei Brândușa Pâslar, sufletul festivalului. Cu câtă bucurie, satisfacție și mulțumire descrie atmosfera creată de participanții la activitatea culturală. Elogiul adus Coralei „Sfântul Pricopie“ m-a bucurat și mi-a reamintit satisfacția

și fericirea cu care i-am ascultat cântecele pe scena cinematografului din Gherla. Prestația Coralei a fost răsplătită cu aplauze continue. Dirijorul Coralei, cucernicul părinte Bogdan Lupășteanu, hărăzit în slujirea Domnului, a ortodoxiei și a comunității din care face parte și primitor al felicitărilor mele, merită toată stima.

Dați-mi voie, hărăzit preot și componenți ai Coralei „Sfântul Pricopie“ pentru bucuria și sentimentul patriotic sădit în inimile noastre de comunitatea ucraineană, să vă mulțumesc prin intermediul „Curierul ucrainean“. Mulțumiri domnului primar Mircea Laurus pentru minutele acordate unei convorbiri prin care mi-am exprimat sentimentele și pentru efortul făcut de a aduce pe profesioniști, membri ai Coralei la Gherla.

Aș mai adăuga articolul „Imperiala varză de... Milișăuți“ cu o greutate până la 7 kg, articol apărut în nr. 321-322/2016 și bucuria cu care am primit cartea „Din an în an...“ – selecții din tezaurul folcloric al localității Arbore, autor prof. Gheorghe Dolinski, azi, 29.01.2018, când scriu această bucurie pe care mi-a făcut-o „Curierul ucrainean“.

Eu, cititor, așa simt să citesc o revistă sau orice tipăritură, al cărei conținut mă bucură și mă instruieste, mulțumindu-i autorului pentru efortul făcut, pentru nenumăratele noutăți, în toate domeniile găsite în interiorul scrierii care trebuie citită neapărat și cu sufletul.

Mă opresc aici. Cu permisiunea dumneavoastră, într-un alt articol să continui cu alți oameni de condei ale căror articole m-au binedispus și îmi bucură zilele senectuții. Obligativ am să încep cu „enciclopedicul“ Kolea Kureliuk.

Stimate redactor-șef, Ion Robciuc, alături acestui rezumat un articol din „Flacăra lui Adrian Păunescu“, citindu-l o să mă cunoașteți, inclusiv o poză.

Cu scuze pentru multele file scrise, dar nici într-o carte nu mi-aș putea exterioriza bucuria citirii revistei „Curierul ucrainean“.

Cu admirație și respect,

Niculae SUCIU,
Gherla, Cluj

A devenit deja o tradiție ca, în fiecare an, la Biserica „Sf. Ilie“ din Dărmănești să fie pomeniți scriitorii ucraineni din Bucovina, plecați la cele veșnice.

Anul acesta slujba de pomenire au oficiat-o preotul paroh Mihai Cobziuc care slujește la parohia Dărmănești 2 „Sf. Ilie“ și preotul paroh de la Biserica „Sf. Cosma și Damian“ din Dănila, Ovidiu Buzilă.

După oficierea slujbei de pomenire, a avut loc o masă rotundă, fiind evidențiați scriitorii din Dănila: Stepan Tcaciuc, Traian Maleș și Gheorghe Tcaciuc.

La slujba de pomenire și la masa rotundă a participat și soția lui Stepan Tcaciuc, dna Virginia Tcaciuc, care a recitat o serie de poezii aparținând poetului Stepan Tcaciuc.

Despre regretatul Stepan Tcaciuc au vorbit pr. paroh Mihai Cobziuc, prof. Mihai Mihăescu Aniuk, prof. Saveta Vărăreanu.

Doamna învățătoare Elena Tcaciuc din Dănila a vorbit despre Stepan Tcaciuc și Traian Maleș.

Scriitori au fost...

Cum multă lume nu știe nimic despre cel de-al treilea scriitor din Dănila, Gheorghe Tcaciuc, voi da eu câteva date. S-a născut în Dănila la 2 martie 1927, a absolvit Liceul „Ștefan cel Mare“ din Suceava, apoi a urmat studii superioare la Institutul Politehnic din Timișoara. A funcționat ca profesor de matematică în comuna Teliu Nou și la Liceul din Mehadia, dar a lucrat și la „Electrobanat“ Timișoara, ca inginer. A scris trei cărți: „Mărturia unei ruine“ (2008), „Evocări“ (2008) și „Ecolul unui strigăt“ (2010). S-a stins din viață la 25 mai 2016.

Preotul paroh Mihai Cobziuc a mulțumit conducerii UUR pentru suportul financiar oferit în cazul organizării evenimentului. Totodată, a arătat faptul că a fost efectuată pictura exterioară a bisericii „Sf. Ilie“, acum se vor continua lucrările din interiorul ei. Având în vedere că UUR a ajutat financiar ridicarea acestei biserici, dărmăneștenii mulțumesc din toată inima conducerii UUR.

Părintele Mihai a mai arătat că speră ca la anul să se sfințească biserica.

Părintele paroh Ovidiu Buzilă de la biserica din Dănila, cu hramul „Sf. Cosma și Damian“ a adus mulțumiri conducerii UUR pentru ajutorul

financiar acordat construirii noii biserici în satul Dănila cu hramul „Sf. Spiridon“. De la doamna învățătoare Elena Tcaciuc am aflat că părintele Ovidiu a început să învețe să citească și să vor-

bească în limba ucraineană. Părintele Ovidiu este de loc din comuna Panaci, comună în care trăiesc numai români.

La finalul acțiunii, un grup din Dănila format din foste dar și actuale cadre didactice, a cântat „Ребе та стогне Дніпр широкий“. Iată componența grupului: Elena Tcaciuc, Ana Mazureac, Maria Cureleț, Ana Litviniuc, Virginia Tcaciuc, Ilie Tcaciuc și Ilie Cvasniuc. Lor li s-au alăturat toți cei prezenți.

Kolea KURELIUK

Rolul jocului în cultivarea creativității copilului preșcolar

O interesantă lucrare metodico-științifică pentru obținerea gradului didactic I în învățământ a fost elaborată de doamna educatoare Dorica Cioban de la Grădinița cu Program Normal din Bălcăuți, județul Suceava, localitate cu populație majoritar ucraineană.

Comisia care a asistat la prezentarea și evaluarea lucrării a fost alcătuită din prof. univ.dr. Nadia Serdenciuc, președinte; prof. univ. dr. Otilia Clipa, îndrumător științific; profesoară-educatoare Iuliana Alexa, metodist. Din această comisie a mai făcut parte și doamna directoare a Școlii Gimnaziale Bălcăuți, Secstilia Gherasă.

La GPN Bălcăuți, județul Suceava funcționează două grupe de preșcolari: mare și mică. Doamna educatoare Dorica Cioban conduce copiii din grupa mare „Fluturașii“ cu care a desfășurat și patru activități în ziua prezentării lucrării, cu tema săptămânii „Bucuriile iernii“, la 18 decembrie 2017, în cadrul căreia copiii s-au jucat, s-au distrat, au acumulat cunoștințe noi, iar scopul și obiectivele au fost atinse. Doamna educatoare Dorica Cioban, care între timp a dobândit și statut

de profesor, fiindcă a absolvit „Facultatea de Psihologie și Pedagogie“ și-a aprofundat, la început, studiile pedagogice la Institutul Superior „Osyp Makovei“ din Cernăuți, promoția 1995, împreună cu un grup numeros de elevi din zona noastră, care au îmbrățișat această nobilă meserie de dascăl.

A primit titularizarea la GPN Bălcăuți, unde funcționează și în prezent. Este un cadru didactic foarte devotat meseriei alese, desfășoară activități frumoase, atractive, cunoaște foarte bine și limba ucraineană și, la nevoie, o folosește în activitățile zilnice. Se bucură de respect și admirație din partea copiilor, a părinților și a tuturor colegilor din școală. Este căsătorită, are doi copii, un fiu de 17

ani și o fiică de 8 ani, care sunt premianți la școală, fiindcă au cu cine semăna. Este foarte activă, caută mereu cele mai adecvate metode și procedee la activitățile pe care le desfășoară și este serioasă în tot ceea ce face.

Jocul este activitatea predominantă din grădiniță, prin care se realizează toate activitățile zilnice, iar dacă au fost bine gândite și alese metodele, atunci sigur se obține cu succes scopul propus și obiectivele urmărite. Doamna educatoare Dorica Cioban a ales foarte bine tema lucrării, a știut să o structureze pe câteva capitole bine gândite și anume: 1. Creativitatea și implementarea ei în școală; 2. Rolul jocului în dezvoltarea creativității copilului preșcolar; 3. Stimularea potențialului creativ al copiilor din

grădiniță prin folosirea jocului; 4. Evaluarea creativității și a potențialului creativ al copilului.

La prezentarea lucrării au fost invitați colegii din școală și educatoarele din comună. Am fost și eu prezentă, deoarece am îmbrățișat această nobilă meserie mulți ani, fiind colegă cu Dorica, avem multe amintiri plăcute din activitatea noastră și îi mulțumesc din suflet pentru invitație. Am apreciat lucrarea ca fiind bine gândită, cu o temă frumoasă. Doamna educatoare Dorica Cioban are o implicare activă, interactivă și creativă în procesul de transmitere a cunoștințelor copiilor, un spirit de observație bine dezvoltat, cu un impact creativ asupra educației preșcolare.

Doamna prof. Lăcrămioara Grigorciuc s-a referit la stimularea creativității din perspectiva noului curriculum în învățământ, afirmând că jocul are un rol creativ și benefic asupra dezvoltării creativității preșcolare.

Comisia pentru evaluarea lucrării a apreciat-o pe doamna educatoare Dorica Cioban cu nota maximă, adică 10. A primit felicitări din partea tuturor celor prezenți, a tuturor colegilor actuali și foști, apoi s-a fotografiat în mijlocul lor, mai întâi cu toți colegii, apoi numai cu educatoarele.

Concluzia ce rezultă în urma studiului efectuat este aceea că învățământul euristic, prin descoperire este cel care pune bazele formării gândirii independente și creatoare a copiilor.

Felicia GRIGORAȘ,
educatoare pensionară, Negostina

În contrast cu brusca trezire din letargie a iernii, care își reclamă adevărata natură chiar și în pragul ieșirii din ciclul temporal, viața literară e cuprinsă de un freamăt primăvăratec: se dorește o înnoire, se intersectează pro-

iecte, se propun colocvii despre noua critică... Ne întrebăm dacă va fi unul din proiectele viabile sau tot „înțepenite“, cum le-a spus Cioran. Înțepenia se referă întotdeauna la un punct fix, cel care, pe axa timpului, desemnează prezentul. Proiectul de succes este, dimpotrivă, cel care lunecă pe această axă, antrenând trecutul în creuzetul viitorului, deoarece, din nimic, creează doar divinitatea. Cu alte cuvinte, nu credem într-o primăvară a literaturii române care nu ar include resurecția clasicilor. Deficitară așa cum este, nu ne putem plânge, totuși, că măcar accesibilitatea autorilor din canonul educațional nu ar fi asigurată, deși, nu așa cum s-ar cuveni în anul de grație 2018, adică pe suport digital, cu posibilitatea accesului imediat. Clasicii români sunt astfel prezenți la sine, uneori în ediții de lux, cu risipă de virtuozitate grafică și chiar cu aparat critic. Aceasta ne amintește însă de mormintele fariseilor din Biblie, spoite doar pe dinafară. Fenomenologia unei culturi cere ca autorul să fie prezent în conștiința comunității literare, în intersubiectivitatea ordinii culturale din care se împărtășesc toți membrii ei. Nu printr-o percepție trecută, resimțită adesea ca necorespunzătoare sensibilității noilor generații, fosilizată, ci prin chiar metabolismul ideilor și limbajul fiecărei epoci. A existat cândva o serie intitulată *Autorul X interpretat de...* O astfel de operă editorială apărută în spațiul britanic se intitulează *Reinventing Shakespeare*, atât de mari au părut autorului, Gary Taylor, discrepanțele dintre comentariile shakespeareane apărute de-a lungul secolelor. Prezența paralelă a textului și a percepției critice, de preferință în diacronie, e de natură, nu numai să-l cheme pe autor din mormântul timpului, ca pe Lazăr, și să-l facă prezent în conștiințe, ci și să impună standarde de receptare, să dezvolte un limbaj critic conștient de sine și de alții, de importanța metodei, a terminologiei, ca și de caracterul lor istoric.

Aceste reflecții ne-au fost inspirate de apariția unei monografii în două masive volume a autorului ucrainean Taras Șevcenko, cu studiu introductiv, aparat critic și traduceri realizate de distinsul șevcenkolog Ioan Rebușapcă, profesor onorific al Universității din București și al Universității Naționale din Cernăuți, și prefată de prof. dr. Octavia Nedelcu. Conceptul de „monografie“ s-a schimbat radical din vremea când desemna viața și opera unui scriitor. Mai potrivit ar fi cel de „studiu fenomenologic“. Cu o cultură și o acribie care intimidează, documentarea acoperind practic aria europeană a receptării lui Șevcenko, istoricul literar și editorul își structurează studiul tematic-modular, variind permanent unghiul comentariului: Șevcenko și contextul imperiului rus, receptarea comparativă în diverse țări, „fenomenul Șevcenko“ (aspecte genetice și tipologice), exegeza impresionistă, exegeza științifică, istoricul comparativ al receptării etc. Volumele includ, pe lângă comentarii critice în ordine cronologică, traduceri ale celor mai populare creații ale clasicului ucrainean, partituri ale versurilor sale puse pe muzică, poeme dedicate lui Șevcenko.

Ioan Rebușapcă are o formație completă, de istoric, nu numai literar, de critic cunoscător al

Poetul: la sine – pentru sine

mutațiilor interdisciplinare din teoriile critice contemporane (abordarea psihologică, sociologică, genealogică, contextuală...), de editor, posedând încă neștirbită știința alcătuirii unui aparat critic, de lingvist, etnolog și folclorist. Contribuții ulterioare mai pot doar adăuga alte opere în matricea conceptuală deja creată. Pentru multă vreme însă subiectul e interzis.

Cum nu se rezumă la un sinopsis al comentariilor, ci se angajează în metacritică, autorul îngăduie cititorului să tragă importante concluzii privind rolul și fenomenologia receptării. Devine evident faptul că nu numai opera literară este influențată de contextul istoriei, dar și critica este în cel mai înalt grad dependentă de ideologie, de context sau agendă politică. Începutul receptării lui Șevcenko în România, la câteva decenii de la moartea autorului, este un indiciu clar al manipulării ideologice a operei sale. Brusc, spre sfârșitul secolului al XIX-lea, se naște un interes internațional față de poetul național al Ucrainei; în *Contemporanul* (nr. 1, 1886), se publică un articol apărut la Paris în revista „Le Temps“, tradus din engleză (*A Cosak Poet*, de W.R. Morfill, apărut în prestigiosul „Mac Millan’s Magazine“), iar primul comentariu românesc despre autorul ucrainean, datorat lui Dobrogeanu-Gherea (publicat în „Almanahul social-democrat“, 1894) se traduce și apare la Paris („L’Ere nouvelle“) în luna mai a aceluiași an. Circuitul textelor și al comentariilor critice sunt concentrice, ele gravitând în jurul ideilor socialiste și naționaliste al căror exponent Șevcenko părea a fi. Exegetul Rebușapcă este convins de existența acestui mecanism, retrospectiva sa punând accent pe poziționarea politică sau estetică a comentatorilor. Diferențele au ca efect geneza unor reprezentări atât de contrastante ale lui Șevcenko, încât cititorii nu mai sunt siguri dacă este vorba despre același autor. Motivația politică îi face pe unii critici proletcultiști ai anilor '50 să denatureze total portretul scriitorului, forțându-l în patul procustian al mitului comunist sovietic, în lumina căruia Șevcenko - un militant pentru autonomia și identitatea Ucrainei, din care cauză a suferit trei condamnări -, apare ca un profet al împăcării tuturor popoarelor sub flamura leninistă după 1917. Nici probolșevicii români nu se lăsaseră mai prejos, percepția liric-afectivă a unui Panait Istrati din 1928 oferind un puternic contrast abordării lui Constantin Vâlcovan (1939), combătut de Magdalena László-Kuțiuk, citată în context: „[un] critic communist, care nu numai că privește opera lui Șevcenko din perspectiva revoluției socialiste în URSS, dar [...] îi sugerează cititorului inevitabilitatea unor trans-

formări similare și în țara noastră“.

Perspectiva lui Ioan Rebușapcă este constant contextuală și comparată, cu accent pe relațiile româno-ucrainene. Opera lui Șevcenko e un fir inserat într-o țesătură complexă care reface, fie circulația unor motive (de exemplu, acela al îndemnului la deșteptare în vederea realizării unei utopii sociale în literatura vremii din Ucraina, Rusia și România), fie influențe. G. M. Ivanov, de exemplu, considera că Șevcenko realizase în plan estetic programul politic de eliberare realizat în România de eroi ai istoriei (Horia, Cloșca și Crișan, Tudor Vladimirescu, Avram Iancu).

Foarte interesant este fenomenul petrecut în România după război. Rebușapcă consemnează cotitura științifică din exegeza șevcenkiană din deceniul dezghețului – anii '60 –, când clișeele proletcultiste lasă loc criticii tematist-formaliste. Urmează însă o tăcere de aproape două decenii, pe care ne-o putem explica prin ceea ce am susținut la început: importanța discursului critic, care nu este un simplu *peri...* (în jurul operei literare), ci ceva semănător forme simbolice a lui Cassirer: rama perceptuală sau conceptuală e de nedespărțit de textul comentat. Ele sunt generate împreună într-un produs hibrid, literar/critic. Critica colonizează obiectul, astfel încât Șevcenko a fost identificat cu

criticii primului deceniu de după război – Novicov, Victor Tulbure, Mihai Beniuc - de care scena literară românească părea în momentul dezghețului (mijlocul deceniului al șaptelea) definitiv ruptă. Abia în deceniul al nouălea este Șevcenko... „dezgropat“ de o nouă generație de comentatori de autoritate, majoritatea, universitari, printre care, Magdalena László-Kuțiuk, Dan Horia Mazilu, Ioan Rebușapcă, Mihai Mihailiuc, Corneliu Barborică, Stelian Gruia, Ion Cozmei. După Revoluție, devin posibile congresele internaționale, colaborarea cu diplomația culturală ucraineană și cu Universitatea de la Chișinău.

Ioan Rebușapcă face implicit o anatomie a actului critic, a legăturii determinante dintre metoda critică și obiectul comentariului, a dificultății de a identifica o structură de sens stabilă într-un text literar ce ar pune astfel capăt, cu aroganță, încercărilor hermeneutice ulterioare. Dimpotrivă, istoricitatea ideilor și valorilor face ca actul critic să fie unul deschis, inepuizabil, de fiecare dată provizoriu, în ciuda impresiei, la lectură, că, în fine, acesta este sensul cel adevărat. Un astfel de poem care a fost supus unor interpretări contrarii, de la apostazie la apologie divină, este *Caucazul*, inclus în antologie în trei versiuni. Recunoaștem familia romantică, înrudirea cu Prometeu al lui Shelley, apelul la memoria celor suferinzi de a se ridica împotriva tiraniei zeilor păgâni, dar mai este un element prin care Șevcenko vorbește criticului de azi: punerea în abis a lumii poemului prin prezența mottoului biblic: Ieremia este un judecător care își permite să judece chiar divinitatea, să se îndoiască de dreptatea lui Dumnezeu, căci de ce oare pătimesc cei buni și prosperă cei răi?

Textele critice preexistente slujesc nu numai devenirii pentru alții a autorului comentat, dar și emulației altor critici provocați la conversația universală a metaliteraturii întru veșnica pomenire a acestor popoare și a creațiilor lor.

prof. dr. Maria-Ana TUPAN,
Catedra de Filologie engleză
a Universității din București

Un eveniment editorial cu totul și cu totul excepțional îl constituie apariția primei traduceri în limba română a *Jurnalului* lui Taras Hryhorovyci Șevcenko, realizată admirabil de dl Cornelii Irod. Publicarea unui asemenea material prețios era necesară atât publicului ucrainean, cât și celui român, cu precădere

burg, pentru următorii 25 de ani. În Rusia țaristă, aceasta era durata serviciului militar pentru soldați, ceea ce echivala, în cazul multora, cu moartea. Mai mult decât atât, natura sensibilă, artistică a poetului, care tânjea mereu spre libertate, spre spațiu, nu se putea împăca cu nimicnicia omenească, cu ignoranța și indo-

pentru a grăbi vaporul care-i va aduce scrisoarea de eliberare, și visul prin care și în care poetul evadează din realitatea dramatică în care se afla. În vis, de cele mai multe ori, îi apare Moscova, Petersburgul, Academia de Arte, Ermitajul, repere ale culturii și ale artei, aflate în contrast cu mediul arid geografic și spiritual în care Șevcenko era damnat să-și ducă existența.

Cea de-a doua parte a *Jurnalului* cuprinde atât întoarcerea lui Șevcenko din exil, ce are loc la bordul vaporului „Cneazul Pojarski“, cât și descrierea timpului petrecut în libertate, în orașe din Rusia precum Nijnii Novgorod și Petersburg. Pri-

dantul fortificației, care-i fac șederea mai suportabilă.

Ceea ce trebuie subliniat în mod deosebit este faptul că dl Cornelii Irod reușește, prin această traducere, să recreeze, folosind numeroase arhaisme și frazeologisme românești vechi, atmosfera dominantă, specifică mediului birocratic militar, caracterizat de platitudine, abuz și exploatare, să surprindă starea de spirit a poetului, cele mai fine nuanțe ale sentimentelor de agonie, provocate de lipsa de libertate, ca și fericire deplină, în momentele întâlnirii cu prietenii și locurile dragi, precum și în clipa redobândirii libertății mult visate. Valoarea incontestabilă a

Jurnalul lui Taras Hryhorovyci Șevcenko

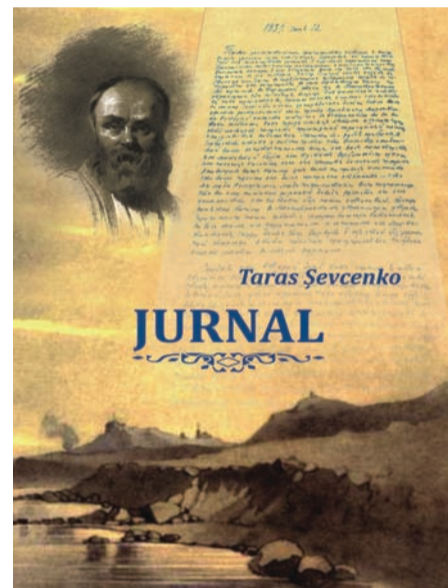
celor care doresc să-l descopere pe marele poet ucrainean, prozator, artist plastic, scriitor, dramaturg, nu doar prin prisma operei sale nemuritoare, ci și prin memoriile acestuia (confesiunile ce alcătuiesc *Jurnalul* se referă la perioada ultimului an petrecut în exil, mai exact 12 iunie 1857 – 13 iulie 1858). Din paginile jurnalului se conturează nuanțat imaginea lui Taras Șevcenko-omul, mai exact aceea de soldat de rând, aflat în fortăreața Novopetrovsk din peninsula Manghișlak. Șevcenko a fost nevoit să trăiască o asemenea experiență ca pedeapsă pentru aderența la Frăția Kirilo-Metodiană și pentru faptul că a ironizat familia imperială în poemul „Visul“ – o satiră acidă la adresa autocrației ruse.

Jurnalul lui Șevcenko reprezintă, alături de creația sa literară și plastică, încă o treaptă importantă în descoperirea conștiinței creatoare a poporului ucrainean și în relevarea, la scară mică, a acțiunilor celor care voiau, prin orice mijloace, de cele mai multe ori, inumane și abuzive, să suprimă această forță creatoare.

Din paginile cărții, în fața noastră, se reliefează imaginea unui om chinuit, umilit de situația în care se afla, aceea de simplu soldat într-o unitate foarte îndepărtată, la Oren-

lența. Însă cea mai cruntă situație căreia trebuia să-i facă față era supunerea față de ordinele ridicole și fără noimă, de cele mai multe ori, ale superiorilor săi.

Pe parcursul confesiunilor ce alcătuiesc, convențional spus, prima parte a *Jurnalului*, adică până la mo-

mentul eliberării, întâlnim două motive-simbol, leitmotive, mai bine zis, care concentrează întregul zburcium sufletesc al poetului: vântul și visul. Vântul este urmărit de Șevcenko săptămână de săptămână,

În traducerea lui Cornelii Irod

lejul de a călători pe Volga, cu opririle inerente în diferite porturi, va fi exploatat plastic de către Șevcenko. Astfel, în popasurile pe care le efectuează echipajul la Astrahan, Samara sau Kazan, Șevcenko desenează peisaje pitorești, pictează portrete, biserici, face schițe.

Atitudinea lui Șevcenko vizavi de evenimentele care i se întâmplă, ca și de oamenii cu care intră în contact în decursul anilor petrecuți la Novopetrovsk, variază de la umor, ironie, sarcasm (la adresa ofițerilor și a tot ceea ce ține de aparatul birocratic rus) la autoironie.

Singurele momente care-l înduioșează și-l trimit cu gândul în patria sa natală sunt cântecele ucrainene pe care le aude interpretate de soldatul Oberemenko, de exemplu, precum și bunăvoința unor prieteni: frații Lazarevskyi, Anastasia I. Tolstoi, pe care Șevcenko o numește „sfânta mea ocrotitoare“, câțiva conaționali de-ai săi, deportați politic, dar și unii ofițeri ruși, ca, de exemplu, căpitanul Butakov, Irakli Uskov, coman-

acestei prime traduceri în limba română, pe lângă atributele menționate deja, rezidă, în opinia noastră, și în capacitatea extraordinară a traducătorului de a plonja în timp și spațiu și de a se substitui personajului, reușind să simtă, respectiv, să redea, întregul zburcium emoțional, psihologic și afectiv al lui Taras H. Șevcenko.

Cel mai potrivit ar fi ca, în încheiere, să-l lăsăm pe traducător, pe dl Cornelii Irod, să se destăinuie și el, la rândul său, în fața cititorului, relevând o parte din noianul de trăiri și emoții pe care le-a trăit în timpul traducerii *Jurnalului*: „...am avut senzația că stau de vorbă cu genialul fiu al poporului ucrainean... jurnalul te așază față-n față cu cel care-l ține, te face interlocutorul memorialistului, devii confesorul și păstrătorul celor mai intime trăiri ale celui care s-a hotărât să ți le mărturisească – fiind convins – numai ție“.

Mihaela HERBIL

Șevcenko, exponentul ideologiei ucrainene de creație

Descoperindu-l relativ recent, în urmă cu doi ani, pe Taras Șevcenko, am realizat că destinul îți joacă nu o dată cele mai ciudate feste...

Nu am crezut, ca român, că voi ajunge vreodată să iubesc un scriitor în egală măsură cu Mihai Eminescu. Descoperindu-l pe Șevcenko, am descoperit, de fapt, spiritul ucrainean, înțelegându-i opera am înțeles, de fapt, temperamentul de stepă, temperamentul de Sice pe care l-am admirat și împărtășit întotdeauna la poporul ucrainean. Șevcenko, în totală contradicție cu obediența manifestată, de exemplu, de N. Gogol față de ruși, identifică în creația sa trei pericole principale vizavi de o existență netulburată a Sicei Zaporojene Libere (prin Sice Zaporojeană Liberă înțeleg în continuare acestui articol statul zaporojean liber...), cel mai mare pericol fiind cel rusesc. Întreaga sa creație este dedicată evitării acestor pericole, evitarea subjugării stepelor zaporojene fiind țelul căruia și-a închinat viața.

Șevcenko îndeamnă la iubire „dar nu cu muscalii...“; pentru el, florile de pretutindeni cresc cel mai frumos în Ucraina sa dragă. În creația sa predomină arta războiului prin excelență, dar nu spre invadare de popoare, ci pentru autoapărare; Marele Cobzar își taxează, în virtutea unui naționalism sănătos, trădătorii de tipul lui Kyrylo care „țarinei, precum câinii, îi lingeau papucii“ (este vorba de Kyrylo Rozumovskyi) – opera sa, legată de teritoriile Ucrainei medievale, trebuie înțeleasă din perspectiva unui naționalist ucrainean care a reliefat istoria exact așa cum a fost ea. La Șevcenko, iubesc cel mai mult ideologul, profetul care, în virtutea unor istorii trecute, anticipează prin luptă istorii viitoare, aducându-ne aminte de cuvintele unui alt mare inițiat (și nu folosesc termenul de inițiat în sens masonic), Friedrich Nietzsche – Nu vă propovăduiesc munca, ci lupta; nu vă propovăduiesc pacea, ci izbânda...

Amin Taras!

Ionuț MUTU

Casa acustică

In memoriam T. Șevcenko

De-acustică biruință,
Vrăjite de sine:

Casa care te-a născut
E sub deal, aproape:
„Lângă crângul verde,
Ce se-ntunecă pe ape“.

„Luptați-vă și veți
învinge!“

E o casă acustică
Casa ce bate cu pereții
lini
La porțile luminii:

De-acolo continuă încă
Și încă, să ne viziteze
auzul,

Trimite neașteptate
acorduri

„Umblet alb se pierde...“

Din eternul, din mereu
Nesfârșitul său Cânt

De-acolo continuă, încă
Și încă, să ne viziteze
auzul;

De iubire de neam,
Cânt vrăjit fără pic
De cruțare de sine:

Bate cadentat împlinirea
Gândurilor încununat
Cu strune – cu rune

Cânt de iubire... până la
Poetii noștri de azi.

Mihai MATEICIUC

Buna Vestire

Buna Vestire este o sărbătoare în postul Paștelui, puțin apreciată de majoritatea credincioșilor în pietatea lor, care este însă de importanță excepțională, nu numai din punct de vedere uman, ci și pancosmic.

Descrierea din Sfânta Scriptură este succintă și relativ simplă. Îngerul Gavriil se arată Fecioarei Maria în Nazaret și o salută într-un mod ciudat care o intrigă și pe ea: „Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei“. Și continuă cu mesajul cel mai important: „Nu te teme Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu. Și iată vei lua în pântece și vei naște fiu și vei chema numele lui Isus“. La întrebarea firească a Fecioarei Maria: „Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat?“ îngerul Gavriil completează și clarifică mesajul: „Duhul Sfânt se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri, pentru aceea și Sfântul care se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema“.

Fără îndoială că, atât în pietatea, cât și în tradiția popular-creștină, sărbătoarea Crăciunului, a Nașterii Domnului, are un farmec deosebit și se bucură de o cinstită care în unele zone depășește chiar și praznicul Învierii. Cu toate acestea, Buna

Vestire are o importanță cel puțin egală cu cea a Nașterii Domnului. Aceasta întrucât anunțul îngerului nu rămâne o simplă comunicare, ci imediat după acceptul Fecioarei Maria „Iată roaba Domnului sunt“, are loc un fapt excepțional, dincolo de puterea umană de înțelegere: Divinitatea, în persoana Fiului lui Dumnezeu, ia fire umană, unind, paradoxal, cele două realități, divinul și umanul, atât de diferite, compatibile doar prin faptul că omul a fost creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, spre deosebire de alte ființe.

Această unire a divinului cu umanul în persoana Mântuitorului, nu rămâne una formală. Chiar dacă cele două firi, divină și umană rămân neschimbate, reprezentând atât divinitatea, cât și omenitatea în ansamblul ei, firea umană a Lui dobândește valențe noi, perfecționându-se, ajungând la imposibilitatea de a mai păcătui.

Lucrul acesta nu se restrânge doar la persoana Lui (decât parțial). Ce este extrem de important este faptul că, cel puțin în anumite limite, firea noastră umană poate dobândi, prin El, calități care să-i permită însușirea calificativului de „fiu al lui Dumnezeu“. Desigur, acest lucru nu se realizează de la sine, ci doar în urma asumării între-

gii opere hristice, începând cu taina Sfântului Botez și culminând cu taina Cuminecăturii în cadrul Sfintei Liturghii, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel: „Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat“ (Epistola către Galateni 3. 27).

Pr. dr. Dumitru COLOTELO

PRIMELE ROMANE ISTORICE ALE LUI OSYP MAKOVEI ȘI MIHAIL SADOVEANU: „IAROȘENKO“ (1905) ȘI „ȘOIMII“ (1904) – SIMILITUDINI ȘI DIFERENȚIERI

(Urmare din numărul 353-354)

În prima decadă a lui octombrie, turcii nemai-putând suporta frigul, foamea și pierderile produse de cazaci au făcut pace cu polonezii și toți se pregăteau de retragere, spre marele regret al lui Mykula pentru pierderea tatălui, iar mama se plânga că bietul n-avea noroc să-și vadă familia întregită. Tot acum era finalul bătăliei de la Hotin și cazacii au aflat adevărul chiar din gura comisariului Jan Sobieski: „Am venit în numele preamiloștivului prinț, dlui hatman și domnilor comisari, să vă spunem despre acordul de pace și modul de retragere spre casă. Singuri știți câștigul domnilor, că cel mai mult din cauza voastră, a zaporojenilor, s-a desfășurat această bătălie. Deci întâi despre voi vorbim. Spun cinstit că turcii ne-au pretins ca noi să vă pedepsim, că voi îi atacați și-i jefuiți. Noi v-am apărat, cum am putut.../ În sfârșit trebuia să-i încredințăm că voi nu veți depăși Nistrul spre Marea Neagră ca să atacați pământurile turcești“ (idem, pp.690-.691). Hatmanul Sahaidacinyi, mânat de nemulțumirea cazacilor și a sa proprie, întrebă dacă au avut atâta grijă de cazaci de ce Radu Mihnea, după cum se știe, a cerut pedepsirea cazacilor și a hatmanului lor, sau de ce acum toți se retrag, iar turcii supraviețuiesc retragerea. Sobieski, infatuat, îi aminti ca să nu atenteze la onoarea șleahței „dar răspunsul fu neîntârziat: „Vouă vă arde de onoare, iar nouă de viață. Eu încă v-aș crede, dar cazacii nici-cum“ (ibidem). Apoi îi aminti că din grija lor au pierit o mulțime de cazaci, iar ostatici și mai mulți. Noi „ne-am sacrificat în numele Domnului Isus, din respect pentru rege și unitatea patriei. V-am slujit, cum ați recunoscut, bine. Acum ne porunciți să nu ieșim la Marea Neagră, ca mârzele tatar să ia în continuare oameni și vite din sate. Bine ați mai hotărât, fără să ne întrebați...“. Sahaidacinyi mai adăugă că mai degrabă s-ar cuveni ca milostivul rege să sporească solda la o sută de mii și să ne plătească pentru ajutor, ca să supraviețuim. De luptat au luptat să ne facem datoria în numele nostru și-al oamenilor, dar „ce-i de făcut cu cei sănătoși și, mai ales, cu răniții?.../ Am ruga pe Măria sa regele, în milostenia sa, să nu ne abandoneze morții, să ne dea voie

măcar în libertate să ne căutăm o bucată de pâine la un alt domn creștin“ (ibidem). O asemenea atitudine din partea hatmanului ucrainean nu lasă loc de comentarii, ea fiind o adevărată declarație de independență, întru demnitatea unui popor liber să-și aleagă singur modul de viață.

Primele romane istorice, ale lui Sadoveanu și Makovei sub raport epic conțin narațiuni palpitate ca subiect, desfășurarea faptelor, cu eroi bine conturați istoric, psihic, moral și social, cu puternică tentă romantică la Sadoveanu și mai mult realist-istorică la Makovei, deși ambii scriitori și-au propus să evoce obiectiv istoria Moldovei și a Ucrainei în Epoca Căzăcimii, ceea ce au și reușit spre marea delectare a cititorilor, dat fiind succesul reeditărilor în lanț al romanelor. Mihail Sadoveanu recunoaște singur aplecarea sa spre romantism și aventură amoroasă, contrazis fiind de primii săi critici că gravitatea istoriei narate demonstrează suficient realism, pe când Makovei, care se afla la vârsta maturității creative și nu la debut ca Sadoveanu, chiar dacă păstrează culoarea romantică la intersecția secolelor XIX-XX, înclină vădit balanța spre realism datorită izvoarelor istorice de care dispunea mărturisind în ziarul „Діло/Фарта“ (1907), că „Bătălia aceasta am descris-o zi de zi după diferite documente și studii.../și baza aceasta eu o puteam modifica doar în amănunte“. Scriitorul ucrainean păstrează stilul obiectiv preluând din izvoare, adevărul, pe care-l pune în gura personajelor, ce populează narațiunea, fiecare cu identitatea sa, cu trăsături de bază cunoscute din istorie. Din tabăra leșilor cel mai mare diplomat, strateg și om de omenie este liderul campaniei Chodkiewicz, care deși grav bolnav și bătrân își face datoria până la moarte fiind dus cu onoruri de oșteni acasă. De asemenea Petru Movilă, mare teolog, școlit la Lviv, își iubește aproapele, sfătuind să nu se omoare și să nu se jefuiescă nevinovații, iar, când Sahaidacinyi îi spune de ce luptă pentru tronul Moldovei, că iubește probabil luxul și mai bine ar pleca la Kiev dedicându-se celor sfinte, el tace, dar exact așa va face, ajungând mitropolit acolo. Sobieski, fost rege al Poloniei rămâne un infatuat cum îl prezintă Costache Negruzzi la început de secol, iar Petro Sahaidachnyi tot fost hatman în

tinerete, este un om cumpătat și inteligent, iubit de cazaci, asemenea lui Chodkiewicz, care își slujește cu demnitate țara, dar și credința creștină, apărând-o pe viață și pe moarte de păgâni. În schimb Mykula, eroul romanului, știe să mănuiască sabia din cauza vremurilor vitrege, cum știu și eroii lui Sadoveanu, este de fapt un țaran, ce ține cu sfințenie la familie, ca și Tudor Șoimaru, eroul romanului „Neamul Șoimăreștilor“ (1915) al lui Sadoveanu, dar în aceeași măsură ambii jufițari țin la marea familie a propriei țări, la poporul din care fac parte, luptă pentru dreptate și unitate și sunt gata de sacrificiu în orice clipă a vieții. Mai presus de toți se situează eroul lui Sadoveanu Nicoară Potcoavă, care, asemenea lui Petro Sahaidacinyi și a multor domni moldoveni postștefanieni, luptă nu numai pentru independență, dar și pentru apărarea creștinătății aici la porțile Europei, apărând chiar și pe dușmanii propriilor popoare știind să primească cu demnitate moartea nedreaptă din partea acestora, cum glăsuia mesajul istoric dinaintea morții din gura lui Nicoară în fața leșilor, care nu ezită, pentru bani și interese, să extermine pentru păgâni martirii creștini ai neamului vecin, în loc să-i răsplătească cu libertate și ajutor frățesc. Nu degeaba Sadoveanu era nemulțumit de eroul său din cartea de debut pentru schematizare, revenind mereu asupra cărții, ca în final, să scrie un nou roman „Nicoară Potcoavă“ (1952), demn de toată marea istorică, impunându-se ca un maestru inegalabil al romanului istoric prin care glăsuiește un popor întreg. Sadoveanu, ca nimeni altul, stilistic, se apropie cu patos de stările sufletești ale oamenilor, prin evocări de peisaje vii, ce suferă aidoma oamenilor, exact ca impresioniștii, elemente aproape absente la O.Makovei, care cu sobrietate și gravitate își urmărește eroul printre eroi – Mykula și cazacii, devenit, la necaz, un personaj de poveste, asemenea eroilor sadovenieni. Mai semnalăm că ambii romancierii s-au ferit de naționalism, oferind portrete istorice memorabile, iar operele lor sunt cu adevărat europene, actuale, perene.

Ioan CHIDEȘCIUC

Scriu aceste rânduri cu durere fără margini. De câte ori mă apucam de scris, udam cu lacrimi hârtia și n-am putut continua. Ca un trăsnet a căzut peste noi vestea că prietenul nostru, fostul meu elev Gheorghe Cega (Iuri cum îi spuneam) a plecat pentru totdeauna

dintre noi. Când elevii vin să petreacă pe ultimul drum profesorul care i-a îndrumat e firesc, dar profesorul să-l conducă pe elevul lui e neobișnuit de dureros. Iuri a fost elevul meu chiar din primii ani ai carierei mele. Era un copil deosebit, înclinat spre literatură. Era o plăcere să-i ascuți compunerile date ca temă pentru acasă. S-a născut la Lupcina – sat din cele 5 care aparțin comunei Ulma, la 14 martie 1947. Școala Gimnazială a făcut-o la Brodina, apoi Liceul Pedagogic la Sighet. După absolvirea liceului a profesat la Lupcina, apoi la Ulma, la Nisipitu ca învățător, ca profesor, ca director școlar. Dacă este ceva ce îl face special pe Iuri, acela e negreșit, felul aparte, aproape dumnezeiesc, în care își iubea copiii atât pe cei ce-i educa, cât și pe proprii lui copii: Cristian, Cristina, Gheorghe (Gelu) cărora le-a în-

Plai huțul, rămâi cu bine!

drumat pașii spre școli superioare, așa încât toți trei ocupă posturi de răspundere: Cristina este profesoară de limba franceză, Cristian lucrează în cadrul Ministerului Forțelor Armate București, iar Gelu este secretar în cadrul Primăriei Ulma. Iar soția Elena și ea cadru didactic a fost fericită, încrezătoare în ea pentru că s-a hrănit din seva aceasta a iubirii fără margini pe care Iuri o revărsa întotdeauna asupra ei. I-a învățat atât pe elevi, cât și pe nepoții proprii că tot ce fac în viață trebuie să facă cu pasiune până la cer și-napoi, dacă vor să aibă valoare și sens.

Iuri Cega avea o inteligență ieșită din comun. Avea darul povestirii și avea informații interesante cu duimul din cele mai variate domenii. A scris despre date importante din istoria, geografia, economia, învățământul, viața religioasă, cultural-artistică, ocupațiile, obiceiurile și creațiile locuitorilor zonei în care a trăit. A publicat monografia comunei Ulma (Gheorghe Cega, *Ulma – o comună de origine etnică huțulă. Studiu monografic*, Suceava, 2013, ediția a II-a, revăzută și adăugită).

Cu toate că avea unele probleme de sănătate, mintea îi era la fel de sprintenă și el scria și câte două-trei articole în ziarul ucrainean „Ukrainskyi visnyk“. Pentru că de zeci de ani împart ziare din partea UUR, caut mai întâi articolul meu, apoi ale lui. Le citeam pe toate umplându-mi sufletul de mândrie și admirație pentru fostul meu elev.

Gheorge Cega a fost o personalitate de excepție nu numai în domeniul său de activitate, ci a ocupat mai multe funcții atât în cadrul comunei, cât și pe plan județean și cel național. A fost un om bun, cu sufletul frumos care și-a găsit echilibrul atât în profesie, cât și în credință și în prietenie.

Soția lui va învăța să trăiască fără sufletul pereche. O învățătură tare grea. Nu o dată Iuri pleca la congrese, la diferite ședințe la Suceava sau București, chiar peste hotare la anumite activități sau instruirii. Iar ea, Țupica (așa o numim noi) răbdătoare, cu un suflet ca pâinea caldă, se descurca cu copiii și cu gospodăria cu dragoste și cu îngăduință pentru că Dumnezeu i-a dăruit un soț cu o inimă în care nu încap altceva decât iubire, o iubire ce parcă nu e din lumea asta.

Acesta a fost Iuri Cega care va rămâne în sufletul meu toată viața și cu el în suflet voi „pleca Dincolo“. Oricât am vrea în viață, / Iubiți cu toții să fim / Cu sacrificii multe / Primum ce dăruim.

Artemizia GHEORGHI

Au rămas doar amintirile

Era în vara anului 2017 când l-am cunoscut pe domnul profesor Nicolae Cramar, la sediul UUR, filiala Suceava, iar în toamnă am început colaborarea pe plan cultural. La Negostina era deja înființat un grup vocal ucrainean, compus numai din voci feminine și eram în căutarea unui specialist care să ne dirijeze. Ne-a fost recomandat domnul profesor de muzică Nicolae Cramar, pensionar, de către domnul inginer Boreslaw Petrașuc, care pe vremea aceea deținea funcția de președinte al filialei UUR Suceava.

Cu mare bucurie am început repetițiile, săptămână de săptămână, fiindcă se apropiau diferite evenimente culturale și sociale importante din viața comunității ucrainene. Cu multă seriozitate și dragoste pentru cântecul ucrainean repetițiile noastre au devenit în curând o mare plăcere și o delectare pentru noi și pentru domnul profesor Nicolae Cramar. Fiind obișnuit cu munca la catedră, era mereu în mișcare, de aceea întâlnirea cu noi i-a venit ca un balsam pe suflet și a continuat să caute mereu cântece noi care să ne reprezinte. Mai întâi eram numai voci din Negostina, dar când a venit domnul profesor Nicolae Cramar, grupul nostru s-a mărit fiindcă s-a dus vestea că avem un dirijor de excepție. Imediat ni s-au alăturat câteva doamne din Siret, orașul cel mai apropiat, cât și doamne din Bălcăuți. Apoi am devenit un grup mixt format din voci feminine și bărbătești. Domnul profesor Nicolae Cramar s-a bucurat nespuse de mult când a văzut numărul mare de iubitori ai cântecului ucrainean, eram peste 25. Cu atâta dragoste și pasiune ne-a format pe trei voci, încât am început să cucerim multe aplauze și aprecieri din partea celor care ne ascultau cântând și asta numai datorită profesorului Nicolae Cramar. Repetițiile noastre au devenit pentru noi o posibilitate de a ne distanța măcar pentru câteva momente de grijile cotidiene. Era cea mai mare satisfacție când anunțam că la data cutare avem din nou repetiție.

Mereu îmi spunea la telefon domnul profesor Nicolae Cramar: „bine că m-ați sunat că eu abia așteptam să merg la repetiție“. Atât de mult a iubit muzica, încât nu se gândea și la sănătatea lui, iar asta îi menținea starea de bine. De fiecare dată venea cu vioara, instrumentul lui preferat, iar în buzunarul de sus al hainei purta diapazonul sau camertonul cu care ne dădea comanda de început. Am legat o foarte strânsă legătură de prietenie cu el.

Multe evenimente culturale am sărbătorit cântând, iar cântecele noastre sunau și răsunau pe multe scene din țară, cât și din Ucraina și asta numai datorită celor două mâini măiestre care ne dirijau. Domnul profesor Nicolae Cramar era un OM mereu vesel, ne binedispunea cu anecdotele lui, era ca un părinte pentru noi chiar dacă în grupul nostru sunt și persoane mai în vârstă, noi toți îl ascultam. Era un OM corect, cinstit, curat la suflet și elegant. A iubit atât de mult Grupul vocal ucrainean „Vocile Negostinei“ pentru că aici a găsit de multe ori liniștea sufletească, a găsit multă dragoste, respect, înțelegere și multă credință în Dumnezeu.

Când era ziua vreunei doamne, mereu venea cu cele mai frumoase flori, iar preferatele lui erau trandafirii roșii. Ca să ne dovedească marea dragoste și pasiune pentru muzică o aducea de la Suceava și pe fiica cea mare la repetiții, care a devenit membră al familiei noastre, adică a „Vocilor Negostinei“. Nu vom uita niciodată chipul lui blajin, sincer, smerit și mereu cu zâmbetul pe buze. Detesta minciuna, nedreptatea, invidia și răutatea din zilele noastre, iar noi credem că l-au atins într-un fel aceste „calități“ ale unora și i-au agravat boala. Ne spunea mereu că noi facem cultură și nu altceva, trebuie să păstrăm valorile autentice ale neamului ucrainean din care facem parte, să nu uităm bogăția sufletească a ucraineanului adevărat și să păstrăm cu sfințenie zestrea lăsată din străbuni. Venea la repetiții cu mașina personală pe cheltuielă proprie aproape 5 ani de zile. Domnul

profesor Nicolae Cramar locuia în orașul Suceava, iar până la Negostina sunt aproximativ 40 km, venea de la o distanță așa mare numai să ne întâlnim și să învățăm cât mai multe cântece. Am interpretat melodii populare, cântece bisericești, creștine, colinde. De toate ne-a învățat domnul profesor, pregăteam vocile prin vocalize, ținuta scenică trebuia să fie perfectă, melodiile erau nuanțate după expresia feței, iar mâinile parcă dansau în fața noastră.

Căutam dar nu găsim cuvintele potrivite să ne exprimăm durerea din sufletele noastre de când am aflat trista veste a plecării dintre noi. Nu putem accepta că domnul profesor Nicolae Cramar nu va mai putea veni la Negostina să ne cânte și să ne dirijeze. În luna decembrie 2017, încă am făcut repetiții pentru sărbătorile de iarnă și încă am colindat la Suceava, la 22 decembrie și la Bălcăuți la 26 decembrie 2017. Ne-a dat tonul la fiecare colindă, dar glasul lui era deja din ce în ce mai stins. De atunci nu ne-am mai întâlnit la nici o repetiție fiindcă la 6 februarie 2018 nu a mai putut cânta.

A trăit prin și pentru muzică. L-am sărbătorit de ziua lui de naștere, la 25 octombrie 2017, și nici nu ne gândeam că va fi ultima. A împlinit 73 ani exact de hramul satului Negostina, am cântat pe scena Căminului Cultural, apoi ne-am adunat la „Casa țărănească“, adică muzeu cum îi spunem noi și acolo i-am cântat „Mulți ani trăiască“, dar bunul Dumnezeu avea alte socoteli. A iubit foarte mult muzica, mai ales cea ucraineană, a iubit și a respectat tradițiile și obiceiurile strămoșești. Avem foarte multe amintiri cu domnul profesor Nicolae Cramar și toate sunt plăcute, frumoase și de neuitat. Ne-au rămas multe fotografii, multe aspecte din activitatea noastră. Rămâne o mare pierdere pentru cultura ucraineană. A fost un OM minunat, profesionist desăvârșit în domeniul muzicii ucrainene și nu numai, a dăruit tot ce avea mai bun și mai frumos.

Dumnezeu să-l ierte, iar noi ne rugăm să intre în împărăția cerească, iar acolo să continue să cânte celor drepecți.

Felicia GRIGORAȘ,
educatoare pensionară,
Negostina

Discursul Președintelui Ucrainei, Petro Poroșenko, rostit în cadrul conferinței de presă pe tema „Provocări 2018” (Extrase)

Stimați jurnaliști,
Dragi ucraineni care ne priviți online
sau la televizor,

În timpul precedentei sesiuni, din septembrie până în ianuarie, randamentul colaborării cu Parlamentul a fost destul de ridicat. Am adoptat reforma pensiilor, reforma învățământului și reforma sănătății. Am votat o lege extrem de importantă privind medicina la sate, am votat codurile și am creat Curtea Supremă care a început, în sfârșit, să funcționeze.

S-au făcut pași importanți în direcția descentralizării. Descentralizarea – una dintre obligațiile-cheie pe care mi-am asumat-o în campania electorală – a devenit o realitate și a început să dea primele rezultate pentru comunitățile teritoriale și în interesul comunităților locale.

Din păcate, multe alte reforme întârzie să aducă efecte pozitive pentru majoritatea ucrainenilor, căci viața lor nu a înregistrat o îmbunătățire substanțială. Nivelul de trai afectat de război și de agresiune economică începe să se îmbunătățească, dar ritmurile sunt prea lente. Și eu ca președinte nu pot fi mulțumit.

Însă numeroși factori au demonstrat că schimbările au fost recunoscute și apreciate în lume. Este vorba de intrarea în vigoare a regimului fără vize de care s-au bucurat, până în prezent, milioane de cetățeni ucraineni care nu primeau vize, iar acum, obținând pașapoarte biometrice, călătoresc liber în lume, nu numai în Uniunea Europeană.

Vă rog, nu-i ascultați pe cei care pledează pentru renunțarea la regimul fără vize. Este același cerc de „prezicători” care susțineau că noi nu vom primi niciodată acest regim. Ba mai mult, scriau scrisori, se adresau țărilor membre ale UE, Comisiei Europene, Consiliului European solicitând să nu ni se acorde regimul fără vize.

Iar eu mi-am folosit cea mai mare parte a mandatului pentru ca, împreună cu Dvs., să obțin acest drept legal al fiecărui cetățean ucrainean. Și nu voi permite nicio acțiune care l-ar putea pune sub semnul îndoielii.

Mai mult decât atât, în echipa mea se discută propunerea de a se fixa în Constituția Ucrainei integrarea europeană și euroatlantică. După cum arată sondajele de opinie, ambele idei consolidează societatea, se bucură de o largă susținere a societății. Pe de altă parte, atunci când forțele politice antieuropene care doresc revanșă își ridică capul, modificarea Legii fundamentale ar putea fi o asigurare împotriva oricăror surprize

și un imperativ pentru toate forțele politice pe mai mulți ani de acum înainte.

Dorința de a obține statutul de membru al UE și NATO ar putea fi inclusă în Preambulul Constituției, demers pentru care este suficientă susținerea a două treimi din componența constituțională a Radei Supreme a Ucrainei. Ultimele votări ale proiectelor de legi care se referă la probleme privind securitatea națională și apărarea mă fac să privesc acest lucru cu un optimism moderat.

Un alt indicator al atitudinii pozitive a comunității euroatlantice față de Ucraina este decizia extrem de importantă a partenerilor noștri SUA, Canada și multe alte țări de a ne permite să obținem arme de apărare de mare eficacitate. Vă amintiți câte discuții erau pe seama faptului că noi nu vom primi aceste arme. În ciuda previziunilor negative ale multor experți, noi am stabilit un dialog productiv cu noua administrație americană, cu partenerii noștri din alte țări și am reușit ca Ucraina să reprezinte una dintre prioritățile politicii externe și a altor parteneri-cheie. Iar opozițiilor noștri care, în culisele conferințelor internaționale fac self-uri cu ambasadorii ruși, aș vrea să le explic faptul că victoriile diplomatice se făuresc nu numai și nu atât în sălile de conferințe, ci în cabinete în care au loc negocierile, uneori dificile și epuizante.

Puterea are ce raporta și în alte probleme, mai ales dacă comparăm actuala stare de lucruri cu catastrofa pe multe planuri în care se afla țara în 2014. Dar, eu v-am invitat nu pentru a mă lăuda. Aș vrea să discutăm despre provocările serioase care stau în fața țării în acest an.

Evident, problema-cheie rămâne războiul Rusiei împotriva Ucrainei. Prețul agresiunii plătite de agresor crește datorită consolidării Forțelor Armate ale Ucrainei și menținerii sancțiunilor împotriva Moscovei. Aceasta micșorează în mod substanțial riscul unei agresiuni ample pe toate azimuturile, dar nu-l reduce la zero. De aceea, armata noastră trebuie să asigure securitatea pe întreaga linie a frontierei de stat. Întărirea capacității ei de luptă va rămâne principala mea prioritate în calitate de comandant suprem al Forțelor Armate ale Ucrainei. Forțele noastre armate trebuie astfel întărite, încât ele să fie nu doar capabile de apărare, ci în stare să elibereze teritoriile ocupate. Este dreptul nostru incontestabil care trebuie să fie asigurat printr-un potențial militar satisfăcător.

Desigur, în momentul de față, pentru noi constituie o prioritate fără alternativă restabilirea pașnică, politico-diplomatică a integrității teritoriale. Vom respecta Acordurile de la Minsk și

vom milita cu fermitate pentru desfășurarea misiunii de pace a ONU în condițiile acceptabile pentru Ucraina.

Forțele de menținere a păcii reprezintă o componentă importantă a restabilirii pașnice a suveranității și integrității teritoriale și a independenței statului nostru. Vreau să reamintesc faptul că această inițiativă am avut-o încă în 2015 dar ea începe să fie susținută tot mai mult de partenerii noștri abia acum. Foarte importantă este adoptarea Legii privind restabilirea suveranității de stat în partea ocupată a Donbasului. Această lege a intrat deja în vigoare. În cel mai scurt timp, potrivit prevederilor ei, voi efectua reorganizarea conducerii subunităților forțelor armate din est.

Vreau să vă atrag atenția asupra faptului că, astăzi, am înaintat Radei Supreme un document-cheie, strategic și fundamental, și anume proiectul „Legii securității naționale”. Vreau să subliniez faptul că la acest proiect s-a lucrat luni de zile în strânsă coordonare cu partenerii noștri din NATO. El prevede trecerea sectorului nostru de securitate la standarde NATO, introducerea unui control civil democratic asupra armatei, organelor de ordine și asupra serviciilor secrete. Chiar și eu am oscilat mult înainte de a adopta hotărârea de a numi, în timp de război, un ministru al apărării civil, de a separa prerogativele comandantului suprem și ale șefului Statului Major General, de a face o serie de reforme mari pentru a trece țara la standarde NATO și de a implementa normele prevăzute în Buletinul strategic de apărare aprobat prin decret prezidențial.

Trebuie să facem pași pentru ridicarea clasei de mijloc, cel mai puternic lovit de încercările din ultimii ani. Spre deosebire de pătura cea mai bogată, această clasă de mijloc nu a avut rezerve care să-i permită să depășească „vremurile grele”. Și spre deosebire de cei mai săraci, clasei de mijloc nu i s-au acordat subvenții. Rezultă, deci, că clasa de mijloc a suferit cel mai mult. Se știe, însă, că această clasă este, de fapt, garantul caracterului democratic al sistemului politic.

Populismul și lipsa de unitate sunt și ele provocări care stau în fața noastră la fel de acut ca și acum o sută de ani când Ucraina, din cauza lipsei de unitate internă, a devenit pradă agresorului și și-a pierdut independența. Misiunea mea ca președinte, misiunea echipei mele este de a nu permite repetarea acelor greșeli. Sunt convins că această misiune este posibilă, ba mai mult este obligatorie și nu are altă alternativă.

Eu voi apăra țara de populisti iresponsabili, chiar dacă ei au încheiat o alianță secretă cu antireformatori și revanșiști.

Pagină realizată de Ion ROBCIUC

UCRAINA - mai aproape